

Рассмотрено и одобрено
на заседании
Педагогического совета БТК

Протокол № 4/25
От "21" 02 2025 г.

Утверждено
Директор БТК КГТУ им.
И. Раззакова
К.К. Келбаев
" 21 " 02 2025г.

Программа
Комплексного государственного экзамена
по дисциплинам
«История Кыргызстана»
«Кыргызский язык и литература»
«География Кыргызстана»
Бишкекского технического колледжа
на 2024-2025 учебный год
для специальности:

- 151001 Технология машиностроения
- 230109 Программное обеспечение вычислительной техники
и автоматизированных систем
- 230110 Техническое обслуживание средств
вычислительной техники и компьютерных системах
- 230111 Программирование компьютерных системах
- 130403 Открытые горные работы
- 080110 Экономика и бухгалтерский учет (по отраслям)
- 190701 Организация перевозок и управление на транспорте
(по видам транспорта за исключением воздушного
транспорта)

Рассмотрено на заседании
Цикловой комиссии
протокол № 4
от "21" 02 2025г.
Председатель Р.К.

Бишкек 2025г.

СОДЕРЖАНИЕ

1. Общие положения
2. Сроки и порядок проведение Государственной комплексной аттестации
3. Содержание государственного экзамена по дисциплине «История Кыргызстана», «Кыргызский язык и литература», «География Кыргызстана»
4. Вопросы к государственному экзамену по дисциплине «История Кыргызстана», «Кыргызский язык и литература», «География Кыргызстана»
5. Рекомендуемая литература

ПОЛОЖЕНИЕ

о порядке проведения Государственного междисциплинарного комплексного экзамена по дисциплинам «История Кыргызстана, Кыргызский язык и литература, География Кыргызстана»

Настоящее Положение регулирует организацию Государственного междисциплинарного комплексного экзамена по дисциплинам «История Кыргызстана, Кыргызский язык и литература, География Кыргызстана» (далее - Государственная аттестация) по средствам информационной системы AVN онлайн формате.

I. ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Педагогический совет БТК КГТУ им. И. Раззакова на основании Закона Кыргызской Республики «Об образовании», приказа Министерства образования и науки КР от 17 декабря 2003 года № 1069/1, ст. 25, У става БТК КГТУ им. И. Раззакова и нормативных актов, регулирующих деятельность системы среднего профессионального образования в Кыргызской Республике, утверждает следующий порядок организации и проведения государственного междисциплинарного экзамена студентов БТК КГТУ им. И. Раззакова.

Государственный междисциплинарный экзамен по дисциплинам «История Кыргызстана», «География Кыргызстана» и «Кыргызский язык и литература» сдают студенты всех специальностей и направлений, на основании приказа МОиН КР от 11.09.2009 г. № 899/1 «О введении государственного экзамена по дисциплине «История Кыргызстана», и на основании решения МОиН КР «О введении государственного экзамена по дисциплинам «География Кыргызстана» и «Кыргызский язык и литература».

Настоящее Положение регулирует организацию государственного междисциплинарного экзамена по дисциплинам «История Кыргызстана», «География Кыргызстана», «Кыргызский язык и литература». В соответствии со ст. 25 Законом Кыргызской Республики "Об образовании» итоговая государственная аттестация выпускников является обязательной. Положение о государственном междисциплинарном экзамене по дисциплинам «История Кыргызстана», «География Кыргызстана», «Кыргызский язык и литература» студентов (далее -Положение) распространяется на студентов, обучающихся по всем основным образовательным программам.

II. СРОКИ И ПОРЯДОК ПРОВЕДЕНИЯ ГОСУДАРСТВЕННОЙ КОМПЛЕКСНОЙ АТТЕСТАЦИИ

1. Государственная аттестация студентов, освоивших курс по дисциплинам «История Кыргызстана, Кыргызский язык и литература, География Кыргызстана», проводится в форме компьютерного тестирования в информационной системе AVN онлайн формате.
2. Государственную аттестационную комиссию возглавляет Председатель, назначенный приказом министра образования и науки Кыргызской Республики, который организует и контролирует деятельность комиссии, обеспечивает единство требований на экзамене.
3. Председателем государственной аттестационной комиссии является лицо, не работающее в данном учебном заведении, из числа докторов или кандидатов наук соответствующего профиля.

4. Государственная аттестация по дисциплинам «История Кыргызстана, Кыргызский язык и литература, География Кыргызстана» является обязательной и проводится на русском и кыргызском языках.

5. Новое Положение о порядке проведения и Программа государственного комплексного экзамена доводится до сведения студентов всех форм получения образования не позднее, чем за месяц до начала государственного экзамена.

6. К государственной аттестации допускаются студенты, завершившие полностью программу учебного плана соответствующего уровня, не имеющих академических и финансовых задолженностей.

7. Для подготовки студентов к сдаче государственного экзамена организуются онлайн лекции и консультации через AVN, WhatsApp, ZOOM и т.д. по дисциплинам «История Кыргызстана, Кыргызский язык и литература, География Кыргызстана».

8. В день сдачи государственного экзамена студенту дается дополнительное время на случаи отключения электричества и интернет-связи (с 8.00 утра до 14.00).

9. Время для ответа на тестовые задания на государственном экзамене студенту отводится не менее 40 минут.

10. Экзаменационный вариант содержит 30 вопросов, и каждый правильный ответ оценивается на 3,34 баллов ($30 \times 3,34 = 100$). Вопросы подбираются и формулируются в следующем порядке: каждый вариант должен состоять из 30 вопросов, включающие три раздела:

- первый раздел-История Кыргызстана (всего: 150 вопросов, по 15 вопросов в одном варианте).
- второй раздел Кыргызский язык и литература (всего: 120 вопросов из них 60 вопросов Кыргызский язык и 60 вопросов литература, по 10 -5/5 вопросов в одном варианте).
- третий раздел География Кыргызстана Кыргызстана (всего: 60 вопросов из них 5 вопросов).

Требования, предъявленные к уровню подготовки студента на Государственном экзамене должны обеспечивать всестороннюю оценку знаний, освоенных за время изучения дисциплин «История Кыргызстана, Кыргызский язык и литература, География Кыргызстана» необходимых гражданину Кыргызской Республики.

11. Результаты сдачи Государственного экзамена определяется оценками: «отлично», «хорошо», «удовлетворительно» и «неудовлетворительно» и заносятся в протокол сдачи государственного экзамена. Решения государственной аттестационной комиссии (проверка письменных работ), оценивается по 30 бальной системе:

- оценка "отлично" выставляется студенту, набравшему не менее $26 \times 3,34 = 86$ баллов;
- оценка "хорошо" выставляется студенту, набравшему не менее $21 \times 3,34 = 70$ баллов;
- оценка "удовлетворительно" выставляется студенту, набравшему не менее $16 \times 3,34 = 53$ баллов;
- оценка "неудовлетворительно" выставляется студенту, набравшему не больше $15 \times 3,34 = 50$ баллов;

Студенты, не явившиеся (онлайн) на государственную аттестацию по уважительным причинам или получившие «неудовлетворительную» оценку назначается повторное прохождение аттестационных испытаний не ранее, чем через год.

Повторные итоговые аттестационные испытания назначаются учебным заведением не более двух раз.

Решения принимаются на закрытых заседаниях, при обязательном присутствии председателя комиссии или его заместителя и оформляется протоколом.

III. Содержание государственной аттестация

1. Содержание государственного экзамена по дисциплине «История Кыргызстана»

ВВЕДЕНИЕ

Место истории Кыргызстана в мировом историческом процессе. Основные этапы истории Кыргызстана, истории кыргызского этноса, кыргызской государственности. Истории аграфия и источники по истории Кыргызстана.

Каменный век в Кыргызстане. Археологические и палеонтологические материалы как первоисточники. Понятие антропогенез и техногенез. Заселение древним человеком территории Центральной Азии. Древнейшие следы человека на Тянь-Шане. Находки на р. Он-Арча. Палеолитическая стоянка в гроте Тешик-Таш. Верхний палеолит: стоянки Самалат-Булаки Тоссор. Каменоломня Капчигай. Мезолитический комплекс ТашКумыр. Понятие неолитическая революция. Неолитический памятник Ак-Чункур. Эпоха энеолита и его основные признаки. Памятники в Центральной Азии.

Эпоха бронзы. Пастушеско-земледельческие племена андроновской культуры. Арийская теория. Памятники андроновской культуры. Переход к отгонному и кочевому скотоводству. Эволюция общественного строя. Древнеземледельческие племена чувшской культуры. Ошское городище. Укрепление Дальверзин - Тепев Ферганской долине. Петроглифы как исторический источник. Саймалуу-Таш. Первые металлурги.

Тянь-Шаньские саки. Скифо-сакская историческая общность. Понятие «сакская триада». Занятия и хозяйство. Общественный строй саков. Курганы «Иссык». «Звериный стиль» искусства. Религиозные представления саков. Поклонение огню культ солнца. Культ предков вождя. Зороастризм как религия Саки в мировой истории. Борьба саков против Кира I и Дария II. Подвиг Ширака. Борьба саков с Александром Македонским. Сакские памятники на территории Кыргызстана. Борьба против ахеменидских завоевателей. Подвиг Ширака. Участие саков в битве при Гавгамелах. Борьба саков против войск Александра Македонского. Восстание Спитамена. Поражение саков и основание военных поселений Александром Македонским. Александрия Крайняя. Включение саков в войска Александра Македонского и их участие в походе в Индию.

Усунское государство. Территория расселения усуней. Дискуссии и гипотезы происхождения усуней. Китайские письменные источники. Н.Я. Бичурин (Иакинф). Л.Н. Гумилев. Археологические памятники на Иссык-Куле. Переселение усуней на Тянь-Шань. Борьба с саками. Война с коочжами. Образование Усунь-Го. Общественное устройство и военное дело. Расселение усуней на территории Кыргызстана. Взаимоотношения с гуннами. Занятия и хозяйственный уклад. Столица Чигучень. Взаимоотношения с Китаем и Хунну.

Путешествие Чжань-Цаня. Начало Великого Шелкового пути. Большой и малый кунбаги. Междоусобицы. Распад государства усуней.

Государство Давань. Письменные и археологические источники о Давани. Зарождение государственности. Китайский посол Чжань-Цань и Давань-Го. Политическое устройство, хозяйства, города. Походы китайцев на Фергану. Оазисы-государства. Население и войско. Войны с юэжжами и усунями. "Небесные кони" на скалах Аравана. Идеологические и религиозные представления, верования даваньцев. Астральный и аграрно-магический культы. Вера в загробную жизнь.

Хунну. Модэ-хан и образование империи Хунну. Взаимоотношения с Китаем. Великое переселение народов. Памятники эпохи Великого переселения на территории Кыргызстана: Кенкол, Шамси. Движение гуннов на Запад. Археологические памятники эпохи.

Древние кыргызы. Первое упоминание этнонима «кыргыз». Научные гипотезы происхождения этнонима «кыргыз». Легенды о происхождении кыргызов. Древняя родина кыргызов. Переселение кыргызов на Енисей. Кыргызы в I в. - V в. н.э. Таштыкская археологическая культура.

Великий тюркский каганат. Письменные источники. Первое упоминание этнонима «тюрк». Этногенез тюрков. Формирование этнополитической территории. Бумын - первый каган тюрков. Экспансия на Запад. Поход Истеми. Взаимоотношения с Ираном. Посольство Маниаха в Византию. Посольство Земарха. Вторжение тюрков в Византию. Междоусобные войны за верховную власть. Распад тюркского государства на Восточный и Западный каганаты.

Западно-Тюркский каганат. Арабские и китайские источники о тюрках и согдийцах. Тюрки и согдийцы на Тянь-Шане. Образование "государства десяти стрел" - Западно-Тюркского каганата. Семиречье и Тянь-Шань - коренной юрт западных тюрков. Усобицы в среде западных тюрков. Правление Тон Джабгу- кагана (618-630 гг.) - апогей Западно-Тюркского каганата. Путешествие буддийского паломника СюаньЦзана через Суяб в Индию (629 г.). Государственная реформа Ышбара Эльтериш Шир-кагана (634-639 гг.). Взаимодействие кочевой и земледельческой культур. Суяб - столица Западно- Тюркского каганата. Борьба с агрессией Танского Китая.

Тюркешский каганат. Распад Западно-Тюркского каганата. Возникновение тюркешского каганата. Уч-елиг-каган. Арабские завоевания в Средней Азии. Эмир Кутеба ибн Муслим. Сулук-Чобыш-чор. Борьба с арабами и Танской империей.

Карлукское государство. Второй Восточно-тюркский каганат и карлуки. Таласская битва арабов с китайцами. Начало распространения ислама в Средней Азии. Борьба с Саманидами.

Государство Кыргыз на Енисее. Государственное устройство енисейских кыргызов в VI-VII вв. Взаимоотношения с Китаем и Вторым Восточно-тюркским каганатом. Древнетюркские рунические памятники. Китайские хроники и летописи. Борьба за господство в Центральной Азии. Барсбек - каган кыргызов. Война с тюрками 710-711 гг. Эрен-Улуг. Битва в Черни Сунга. Полководец Кюль-Тегин. Падение Второго Восточно-тюркского каганата. Енисейские кыргызы и Уйгурский каганат. Разгром Уйгурского каганата. Кыргызское великодержавие. Алп-Сол. Хозяйство и быт кыргызов периода великодержавия. Вооружение и военное дело. Социально-экономическая жизнь кыргызов Енисея. Усиление центробежных сил. Междоусобицы феодалов. Распад государства на несколько княжеств. Кыргызский правитель Орус. Первые дипломатические отношения с монгольскими ханами.

КЫРГЫЗЫ И КЫРГЫЗСТАН В X - XVIII вв. Государство Караханидов.

Происхождение династии. Сатук Бура Кара-хан. Образование каганата и расширение его границ. Завоевание Ферганы. Походы на Бухару. Завоевание Мавераннахра. Рост могущества государства Баласагын - новая столица. Принятие ислама в качестве государственной религии. Особенности социально-экономического развития. Усиление процесса оседания кочевников. Расцвет культуры. Жусуп Баласагуни и Махмуд Кашгари. Междоусобные войны и раздел каганата на Восточный и Западный. Взаимоотношения с Газневидами, Хорезмшахами, Сельджукидами. Вторжение киданей.

Государства кара-китаев и найманов. Си Ляо. Елюй-Даши. Упадок государства киданей и вторжение найманов. Правление Кучлука.

Кыргызы и Кыргызстан в государстве Чингизидов (XIII-Xвв.) Завоевание монголами кыргызов Енисея. Поход Чингиз-хана в Среднюю Азию. Завоевание территории Кыргызстана. Улус Чагатай. Государство Хайду (1269-1301/1302 гг.). Стабилизация государственно-политической власти. Упорядочение налогообложения. Временный подъем хозяйства и торговли. Денежная реформа 1280-1300 гг. Сорокалетняя война Восточно-Среднеазиатского государства против попыток всемонгольского хана Хубилая восстановить власть в Средней Азии.

Кыргызы в государстве Моголистан (XIV-XV вв.) Феодалная раздробленность в середине XIV в. Государство Моголистан. Границы государства. Гегемония дуглатов. Принятие ислама. Походы в Мавераннахр. "Грязевая битва". Поражение моголов. Междоусобицы. Возвышение Тимура. Его внешняя политика. Моголистан в борьбе с нашествиями Тимура в 70-х годах. Участие кыргызов в этой борьбе. Опустошение Тяньшаня войсками Тимура в 80-90-х гг. Походы на Тянь-Шань Улугбека - астронома и полководца. Государственное устройство государства Моголистан. Захириддин Бабур.

Этногенез кыргызов. Этнические процессы на территории Центральной Азии и Тенир-Тоо в древние времена и средневековье. Кимакские и кыргызские племена Енисея и Алтая в IX-XIII вв. Проблема соотношения енисейских и тянь-шаньских кыргызов. Переселение кыргызов на Тянь-Шань.

Политические, экономические, культурные факторы и основные признаки формирования кыргызской народности. Трехчленное родоплеменное деление на "левое" "правое" крыло и группу ичкилик. Социальная структура, экономический базис, материальная культура и духовный склад кыргызов. Формирование языка и антропологического типа. Завершение этногенеза кыргызской народности в начале XVI в. Дальнейшие этнические процессы и развитие кыргызской народности.

Кыргызстан в XVI - XVIII вв. Распад Моголистана и новая политическая ситуация в Средней Азии. Казахское ханство. Взаимоотношения кыргызов с Казахским ханством, Аштраханидами и Шейбанидами.

Роль Мухаммед-кыргыза в консолидации кыргызов. Борьба против джунгаров. Эшим хан, Манап-бий, Кокум-бий, Маматкул-бий, Качыке, Нышаа, Эр-Солтоной, Бердикебаатыр.

Образование Джунгарского ханства и экспансия ойратских феодалов. Отражение в эпосе «Манас» борьбы кыргызов с калмаками. Участие кыргызов в борьбе народов Восточного Туркестана против Джунгарского ханства.

Кыргызско-казахские столкновения. Жайыл-баатыр, Бишкек-баатыр, Эсенгулбаатыр, Бурго-баатыр. Набеги Кененсары. Ормон-хан, Жантай, Жангарач, Ажыбек-баатыр.

Борьба кыргызов с Цинским Китаем. Осада Васаяков и Сарыбагышей в Пекин. Завоевание Восточного Туркестана Китаем. Восстания против Китая. Движение ходжей.

Образование Кокандского ханства. Шахрух-бий, Акбото-бий, Кубат-бий, Ажы-бий. Захватническая политика кокандских правителей. Борьба кыргызского народа против кокандского гнета. Тайлак-баатыр. Ослабление Кокандского ханства. Социально-экономическое положение Кыргызстана в период господства Кокандского ханства.

Материальная культура кыргызов в древности и в средние века. Балбалы. Архитектурные памятники. Бурана. Узгенский комплекс. Мавзолей Шах-Фазиль. ТашРабат. Городище Кошой-Коргон. Декоративно-прикладное искусство кыргызов.

Духовная культура кыргызов в древности и в средневековье. Доисламские религиозные верования. Культ неба - Тенир. Шаманизм. Ислам и кыргызы. Христианство на Тянь-Шане. Древнетюркская и другие виды письменности.

Развитие социально-философской мысли. Махмуд Кашгари "Диван лугатат-тюрк". ЖусупБаласагын "Кутадгу-билиг". Асан-кайгы. Толубай-сынчы. Устное народное творчество кыргызов.

Эпос "Манас" - историко-культурная энциклопедия жизни кыргызского народа. Истоки, генезис, форма и сюжеты эпоса "Манас". Первые записи эпоса: Ч. Валиханов и В. Радлов. Изучение эпоса. Гипотезы и дискуссии об эпохе возникновения и трансформации идейного содержания эпоса "Манас". Исторические параллели и сюжетные аналогии эпоса "Манас" с эпосами других народов. Малые эпосы. Лирические песни. Народная музыка.

КЫРГЫЗСТАН В СОСТАВЕ РОССИЙСКОЙ ИМПЕРИИ И СССР. Туркестан, как объект колониальных интересов России. Политическая ситуация в Кыргызстане во второй половине XVIII в. и кыргызско-российские взаимоотношения. Атаке-баатыр. Первое посольство кыргызов в Россию Абдырахман Кучаков. Обмен кыргызско-российскими посольствами в первой четверти XIX в. Курултай 1825 г. на Джергалане. Политическая обстановка в середине XIX в. Ормон-хан. БоромбайБекмуратуулу.

Присоединение Северного Кыргызстана России. Принятие при исыкульскими кыргызами российского подданства. Восстание кыргызов Чуйской долины против Кокандского 1862 г. Принятие чуйскими и таласскими кыргызами царской власти. Шабданбаатыр, Байтик-баатыр. Присоединение к России кыргызов Тенир-Тоо. Осмон Тайлакуулу, Уметалы Ормонуулу. Турдумамбет-бий.

Присоединение Южного Кыргызстана к России. Общественно-политическое положение в Кокандском ханстве Южного Кыргызстана во второй половине XIX в. Алымбек-датка, Алымкул-аталык. Народное восстание 1873 - 1876 гг. Пулат-хан. Падение Кокандского ханства. Присоединение алайских кыргызов к Российской империи. Курманжан-датка.

Общее и особенное в характере интеграции северных и южных кыргызов Кыргызстана в составе России. Историческое значение присоединения Кыргызстана к России.

Кыргызстан в составе Российской империи. Введение нового административно-территориального управления. Образование Туркестанского генерал-губернаторства.

Приспособление родоплеменной системы управления к колониальной. Освоение края после присоединения. Переселение крестьян в Среднюю Азию. Система налогов и характер земельной политики. Эмиграция дунган и уйгуров из Китая в Кыргызстан.

Национально-освободительная борьба в Кыргызстане. Андижанское восстание 1898 г. Мадали Дукчи-эшен. Зиядин Максимуулу.

Культура Кыргызстана середины XIX - начала XX вв. Развитие устного народного творчества. Великие манасчи: Тыныбек Жапый уулу, Сагымбай Орозбак уулу. Акыны -импровизаторы: Токтогул, Барпы, Эшмамбет, Женижок. Развитие философской мысли: Калыгул Бай уулу, Арстанбек Буйлаш уулу. Развитие письменной культуры: Молдо Нияз, Тоголок- Молдо, Молдо - Кылыч. Музыкальное искусство: Муратаалы Куренкейуулу, Ниязалы Борош уулу, Карамолдо Ороз уулу, брай Туман уулу. Первые историки и просветители: Осмоналы Сыдыкуулу, Белек Солтоноев, Ишеналы Арабаев, Ыбрайым Абдрахманов. Начало научных исследований в Кыргызстане: Н. Бичурин, Ч. Валиханов, П. Семенов- Тянь-Шанский, Н. Пржевальский, В. Бартольд, Н. Аристов, В. Радлов, С. Малов.

Кыргызстан в начале XX в. Начало распространения демократических революционных идей. Волнения кыргызских трудящихся в период Первой российской революции 1905-1907 гг. Табалды Жукеев.

Восстание 1916 года. Восстание на севере Кыргызстана. Канат-хан. Мокуш Шабдануулу. Подавление восстания. Историческое значение национальной освободительной борьбы кыргызов.

Кыргызстан в период февральской революции. Образование политических организаций в Кыргызстане. Союз «Букара». Кожомурат Сарыкулаков. Появление социалдемократических групп в Кыргызстане. А.И. Иваницын. Особенности организационного становления национально-демократических и религиозно-националистических организаций. Советы рабочих и солдатских депутатов. Т. Д. Деканов, И.А. Меркун.

Установление Советской власти в Кыргызстане. Особенности установления Советской власти в Кыргызстане. Гражданская война. Л.Н. Логвиненко. М.В. Фрунзе, А. Осмонбеков. Басмаческое движение. Причины контрреволюционных мятежей, их социальный характер. Возвращение кыргызских беженцев из Китая. Создание частей Красной армии.

Основы советской аграрной политики. Земельно-водные реформы советской власти. Кооперация и коллективные хозяйства. Состояние промышленности Кыргызстана в условиях новой экономической политики. Интергельпо. Коллективизация. Перевод кочевых и полукочевых хозяйств к оседлости. Первые шаги в решении национального вопроса. Возвращение кыргызов-беженцев на родину. Попытки создания Горной кыргызской области. А. Сыдыков.

Становление кыргызской государственности.

Национально- государственное размежевание в Средней Азии. Кара - Кыргызская автономная область. Ю. Абдрахманов. И. Айдарбеков. А. Орозбеков. Принципы разграничения новых государственных образований. Первый съезд Советов. Борьба за власть. Письмо «тридцатки». Преобразование Кара- Киргизской автономной области в Киргизскую автономную Советскую Социалистическую Республику. Б. Исакеев. Первая Конституция Киргизской АССР. Провозглашение Киргизской ССР. Вторая Конституция Кыргызстана. Формирование административно-командной системы. Ужесточение тоталитарного режима. Начало массовых репрессий и их последствия. Ликвидация кулачества как класса.

Культурное строительство в Кыргызстане и становление науки. Становление профессиональной литературы. Создание кыргызской письменности. К. Юдахин, К. Тыныстанов, Е. Поливанов, Б. Исакеев, И. Арабаев. Х. Карасаев, А. Шабданов, С. Нааматов.

Организация системы народного образования. Движение за ликвидацию безграмотности. Первые высшие учебные заведения. Система народного здравоохранения. Создание учреждений культуры: библиотеки, музеи, клубы, театры. Газета «Эркин-Тоо». Союз писателей Кыргызстана. А. Токомбаев, Ж. Бокомбаев. Развитие профессионального национального искусства. А. Куттубаев, А. Боталиев.

Национальная музыка. М. Куренкеев, К. Орозов, А. Затаевич, В. Власов А. Малдыбаев, В. Фере. Акыны К. Акиев и О. Болобалаев. Манасчи С. Каралаев. Союз художников. Б. Образцов, С. Чуйков, Г. Айтиев, С. Акылбеков. Первая декада литературы и искусства Кыргызстана в Москве.

Кыргызстан в годы Великой Отечественной войны. Начало Великой Отечественной войны. Воины - кыргызстанцы на полях сражений: И.В. Панфилов, Д. Шопоков, Д. Асанов, Ч. Тулебердиев, А. Садырбаев, А. Коенков, И. Таранчиев, Т. Бегелдинов и др. Труженики Кыргызстана в годы войны. Промышленность Кыргызстана в условиях войны. Вклад сельского хозяйства в обеспечение фронта. К. Шопокова, И. Исмаилова. Общественная помощь кыргызстанцев фронту. Наука и культура в годы Великой Отечественной войны. Развитие научно-исследовательских учреждений. А. Бернштам, С. Абрамзон, Л. Гумилев, К. Юдахин. Образование Кыргызского филиала Академии наук СССР. К.И. Скрябин, Ж. Шукуров.

Литература и искусство на службе фронту. М. Элебаев, Н. Чекменев, Я. Шиваза, А. Осмонов, К. Маликов. Становление и развитие театрального искусства. Изобразительное искусство.

Восстановление и развитие народного хозяйства в послевоенное время.

Политическая и государственная деятельность И.Р. Раззакова, А.С. Суеркулова, К.Д. Дыйканбаева. Дальнейшее укрепление командно-административной системы. Состояние промышленности. Сельское хозяйство: достижения и недостатки. А. Асанов, З. Кайназарова. Материальное положение населения. Мероприятия в области культуры. Усиление цензуры. Политика запрета произведений Молдо-Кылыча, Т. Байжиева, З. Бектенова, А. Токомбаева, К. Маликова. М. Ауэзов. Развитие литературы. Т. Сыдыкбеков, Ч. Айтматов. Учреждение Академии наук. Развитие высшего образования. Дискуссии вокруг народных эпосов, творчества акынов. Научная конференция на тему «О народности эпоса «Манас».

Кыргызстан в период демократических реформ (1953-1964 гг.). Экономика Кыргызстана. Х. Таширов, О. Атабекова и др. Борьба с последствиями культа личности Сталина. Попытка усиления демократизации, прав союзных республик в управлении народным хозяйством и причины ее неудачи. Развитие промышленности, строительства и транспорта. Зарождение автомобилестроения. Развитие энергетики, начало строительства Токтогульской ГЭС. Автодорога Фрунзе - Ош. Состояние сельского хозяйства. Творчество Ч. Айтматова, А. Малдыбаева, М. Рыскулова, Б. Бейшеналиевой. Декада кыргызской литературы и искусства в Москве 1958 г.

Кыргызстан в период «развитого социализма» (1964-1985 гг.). Общественнополитическая жизнь. Т. Усубалиев. Повышение роли Советов. Т. Кулатов. Деятельность Совета Министров Кыргызской ССР. Б. Мамбетов. А. Суяубаев. С. Ибраимов. Сущность концепции о едином народно-хозяйственном комплексе страны. Накопление застойных явлений в обществе. Развитие промышленности. Развитие отраслей тяжелой

промышленности. Строительство Токтогульского гидрокаскада. Хайдарканский и Кадамджайский горнорудные комбинаты. Макмальский золоторудный комбинат. Сельскохозяйственное производство. Последствия увлечения монокультурой увеличением поголовья скота. Социальная жизнь села во второй половине 60-х - первой половине 80-х годов. Культура и наука: деятельность И.Ахунбаева, М. Адышева, А.Алтымышева, творчество Б. Минжилкиева, К.Молдобасанова. Б. Кыдыкеевой, Т. Океева, Б. Шамшиева, С. Чокморова, Т. Садыкова, Т. Сыдыкбекова, А. Токомбаева.

Кыргызстан в эпоху перестройки (1985-1991 гг.). Общественно - политическая обстановка. Пробуждение общественного сознания. А. Масалиев. Принятие закона «О государственном языке Кыргызской ССР». Развитие политического плюрализма и возникновения многопартийности. Возникновение демократического движения Экономика в годы перестройки. Особенности перевода сельского хозяйства республики на рыночные отношения. Обострение социальных проблем. Негативные явления. Ошские события 1990 г.

• СУВЕРЕННАЯ КЫРГЫЗСКАЯ РЕСПУБЛИКА

Декларация о государственном суверенитете Республики Кыргызстан.

Избрание А. Акаева на альтернативной основе первым Президентом Кыргызстана.

Провозглашение государственной независимости Кыргызстана. Образование Содружества Независимых Государств (СНГ). Декларация о государственной независимости Республики Кыргызстан.

Преобразования в общественно-политической жизни суверенного Кыргызстана.

Преобразование органов государственной власти. Утверждение новой Конституции Кыргызской Республики. Деятельность Жогорку Кенеша Кыргызской Республики. Утверждение государственного Герба, государственного Флага и государственного Гимна Кыргызской Республики. Деятельность Правительства Кыргызской Республики. Н. Исанов, А. Жумагулов. Повышение роли местного самоуправления.

Выборы в законодательные органы. Деятельность двухпалатного Парламента. Выборы Президента Кыргызской Республики (2000 г.). Место политических партий и общественных организаций политической системе Кыргызской Республики. Деятельность неправительственных организаций (НПО). Суды аксакалов. Экономическая политика правительства. Переход к рыночным отношениям. Политика разгосударствления и приватизации. Новая аграрная политика. Комплексная основа развития (КОР) Кыргызской Республики.

Социальная структура населения Кыргызстана. Национальный состав населения и национальная политика. Первый курултай народа Кыргызстана. Образование Ассамблеи народа Кыргызстана. Деятельность национально- культурных центров. Открытие Дома дружбы. Сущность и значение лозунга - «Кыргызстан - наш общий дом».

Социальное обеспечение населения. Работа Социального фонда Кыргызской Республики Развитие телекоммуникации. Реформирование системы здравоохранения. 2004 - Год социальной мобильности и добросовестного управления.

Образование, наука и культура суверенного Кыргызстана. Национальные программы: «Билим» и «Кадры XXI века». Вхождение Кыргызстана в международное образовательное пространство. Повышение роли научно-исследовательских учреждений в жизни суверенного Кыргызстана. Национальная Академия наук Кыргызской Республики. Печать, радио, телевидение суверенного Кыргызстана.

Рост национального самосознания кыргызов. Усиление интереса народа к своей истории. Восстановление исторических географических названий. Празднование 1000-летия эпоса «Манас». 3000-летие Оша.

Внешняя политика и международные связи суверенной Кыргызской Республики. Развитие сотрудничества Кыргызстана со странами дальнего зарубежья. Первый всемирный курултай кыргызов. Сотрудничество Кыргызстана с государствами СНГ. Укрепление взаимоотношений со странами Центральной Азии. Бишкекский международный Горный саммит.

Празднование года Кыргызской государственности. Второй всемирный курултай кыргызов. Демократический кодекс народа Кыргызстана (Общественный договор). Кыргызстан - страна прав человека. Закон Кыргызской Республики «О государственном языке».

Политический кризис. Выборы в однопалатный парламент. События конца марта 2005 года. Смена власти в Кыргызстане. Провозглашение нового пути развития Кыргызстана как цивилизованного демократического государства. Программы политического, экономического, социального и культурного преобразования общества. Принятие Парламентом новой редакции Конституции Кыргызской Республики 30 декабря 2006 г. События 7 апреля 2010 г. Поиск нового пути государственного развития.

Внешняя политика и международные связи суверенной Кыргызской Республики.

Развитие сотрудничества Кыргызстана со странами дальнего зарубежья. Первый всемирный курултай кыргызов. Сотрудничество Кыргызстана с государствами СНГ. Укрепление взаимоотношений со странами Центральной Азии.

Сохранение мира, стабильности, мирное урегулирование межнациональных и вооруженных конфликтов, сохранение добрососедских отношений со всеми пограничными странами, - важнейшие внешнеполитические принципы Кыргызстана на современном этапе.

Вступление Кыргызстана в ЕвроАзЭС.

2. «Кыргыз тили жана адабияты» дисциплинасынын кыскача мазмуну.

1. Текст, тексттеги ой жана тексттеги сүйлөмдөрдүн байланышуу жолдору

Ар бир текст өзүнүн мазмунуна жараша белгилүү теманы түзөт. Тема деген тексттин мазмунуна коюлган ат , тексттин эң маанилүү өзөгү , тексттин жалпыланган мазмуну. Ар бир текстте бүткөн , маанилүү бүткөн ойдун болушу мүмкүн эмес . Негизги ойсуз, окуясыз тексттин болушу мүмкүн эмес . Тексттеги сүйлөмдөрдүн өз ара ички маанилик жактан эки түрдүү: уланмалуу жана удаалаштык ыкма менен байланышат .

1. Кеп жана кептин түрлөрү

Тил жана кеп бири-бирине жакын, өз ара тыгыз байланышкан, шартталган бирок окшош эмес түшүнүктөр. Кеп - байланыш жасоонун , пикир алышуунун конкреттүү колдонулушу, ишке ашырылышы б.а. айтылган сөз , сүйлөнгөн кеп, оозеки же жазуу жүзүндө берилген сөз. Кыргыз адабий тили оозеки жана жазма тил болуп бөлүнөт. Жазма тил иштелип чыккан эрежеге баш ийип, нормага салынып, кагаз бетине түшүрүлөт. Оозеки тил пикир алышуунун эң зарыл куралы катары колдонулуп, эл арасында оозеки жашайт.

2. Стил жана стилистика.

Стил – кептин түзүлүшүндөгү жана сөздөрдү колдонуудагы , баяндоодогу өзгөчөлүктөрү , же жазуучунун , же адабий чыгарманын тилине мүнөздүү болгон тил каражаттарын пайдалануу ыкмалары. Стилистика – тилдеги көрүнүштөрдү мааниси жана

көркөмдүгү жагынан кылдат карап, ой-пикирди даана , так, көрктүү кылып берүүгө, сөздөрдү өз орду менен маанисин бузбай, сөз айкаштарын туура колдонууга үйрөтөт.

3. Фонетика жөнүндө жалпы түшүнүк

Адам баласынын кеби сүйлөмдөрдөн, сүйлөмдөр сөздөрдөн, сөздөр айрым-айрым үндөрдөн – тыбыштардан турат. Ушул тилдин тыбыштык түзүлүшүн үйрөтүүчү тил илиминин бир бөлүгү **фонетика** болуп саналат. Фонетиканын изилдөө объектилери – тыбыш, тамга, фонема, сөз ичиндеги тыбыштардын өзгөрүү процесстери, муун жана басым. Кайсы гана тил болбосун, кепте колдонулган тыбыштар адамдардын тыбыш жасоочу органдарынын катышуу аркылуу жасалат. Ошондуктан тыбыштарды ар тараптан терең билүү үчүн сүйлөө органдарынын түзүлүшүн, алардын тыбыш жасоодогу аракеттерин билүү зарыл.

4. Лексикология

Белгилүү бир тилдеги сөздөрдүн бардыгы биригип келип, ошол тилдин сөздүк курамын же лексикасын түзөт. Сөздүк курам же ошол тилдин сөздүк курамын же лексикасы жөнүндөгү тил илиминин бир бөлүгү **лексикология** болуп саналат. Коомдук турмуштагы ар кандай жаңылыктарга, айлана – чөйрөдөгү түрдүү өзгөрүүлөргө жараша адамдардын да түшүнүгү , аң – сезими өркүндөп , өсүп – өнүгүп турат. Мындай кубулуштар тилдин лексикалык курамына жаңы сөз каражаттарынын кошулуп, толукталып турушун талап кылат.

5. Жазуу жөнүндө түшүнүк

Адамдын оюнун жана сөздөрдүн кагаз бетине түшүрүлгөн материалдык белгилери **жазуу** болуп саналат. Жазуу адамдардын оюн же пикирин алыста турган адамдарга билдирүү зарылдыгынын негизинде келип чыккан. Коомдук турмушта жазуу тилдин, пикир алышуунун кошумча же экинчи курал катары кызмат кылат.

6. Фразеология жөнүндө жалпы түшүнүк

Тил илиминдеги сөздөрдүн туруктуу же эркин сөз айкаштарын, алардын түзүлүшүн жана маанилик жагынан болгон өзгөчөлүктөрүн изилдеген бөлүм. Кебибизде туруктуу формасын сактап, даяр материал катары колдонулуп келе жаткан сөздөр кездешет. Тилдеги мындай туюнтмалар **фразеологизмдер** деп аталат. Тилдин башка бирдиктериндей эле фразеологизмдердин да өзүнчө мүнөздүү белгилери бар.

7. Морфология. Сөз жасоо жана анын жолдору.

Морфология - сөздөрдүн грамматикалык мааниси менен формасын, жасалышын жана сөз түркүмдөрүнө бөлүнүшүн үйрөтүүчү тил илиминин бир бөлүгү. Сөз түркүмдөрү, алардын маани берүүчү жана маани бербөөчү түрлөрү. Жак категориясы жана жөндөмө категориясы. Сөз жасоо – сөздөрдүн кантип жасаларын, кандай каражаттардын жана кандай жолдордун колдонууларын изилдейт. Кыргыз тилиндеги сөздөр эки жол менен жасалат: морфологиялык жана синтаксистик жол.

8. Синтаксис

Синтаксис – сүйлөмдөрдүн түрлөрүн, сөз айкаштарынын түзүлүшүнүн жана алардын тутумундагы сөздөрдүн өз ара байланышуу эрежелерин үйрөтүүчү грамматиканын бир бөлүгү. Синтаксис эки бөлүмдөн турат: сөз айкашы жана сүйлөм. Сөз айкашы толук маани берген эки же андан ашык сөздөрдүн айкашынан түзүлүп, түшүнүктүн ортосундагы ар түрдүү мамилени билдирет. Сүйлөм – тилдин ички мыйзам ченемдүүлүгүнө ылайык грамматикалык жактан уюмдашышып, кадыресе ойду билдирген кеп бирдиги.

9. Татаал сүйлөм. Татаал сүйлөмдүн түрлөрү

Маани жагынан өз ара байланыштуу келген эки же андан көп жөнөкөй сүйлөмдөр грамматикалык жактан бири-бири менен өз ара тутумдашып, бирдиктүү бир татаал ойдон кабар билдирсе татаал сүйлөм деп аталат. Кыргыз тилиндеги татаал сүйлөмдөр өзүлөрүнүн түзүлүшү жана берген маанилери жагынан ар түрдүү. Ушул өзгөчөлүгүнө ылайык татаал сүйлөмдөр эки топко бөлүнөт: багынычсыз татаал сүйлөм, багыныңкы татаал сүйлөм.

10. Табу жана эвфемизм.

Эвфемизм (гр. - жакшы сүйлөймүн) - кулакка жагымсыз угулуучу орой, адепсиз сөздөрдү шартка, угуучунун психологиясына ылайык жымсалдаштырып, маданиятташтырып айтуу. Бул көрүнүш бул же тигил элдин үрп- адаты, маданияттуулук даражасы, эстетикалык туюму, этикалык нормаларды сактай билиши менен тыгыз байланыштуу. Мисалы, “төрөдү ” дегендин ордуна – “көз жарды”, “боюнан бошоду” деген сөздөр колдонулат. Эвфемизм тилди байытууда өзүнчө мааниге ээ.

Табу- өз аты менен атоого тыюу салынган сөздөр, сөз айкаштары жана энчилүү аттар. Диний ишенимден улам келип чыккан. Мисалы, кыргыздар чечек оорусун улуу тумоо, этикалык нормаларды сактай билиши менен тыгыз байланыштуу аттарын мисалы, “кичине бала,” “ койчу бала” деп тергешкен.

Кыргыз адабияты дисциплинасынын кыскача мазмуну

Элдик оозеки чыгармачылык

Ондогон кылымдарды карытып, оомалуу- төкмөлүү, узак жол басып, жалпы адам баласынын тарыхый жолунда кимге таандык экени билинип турган изин калтырып, тириликтин негизи белгиси – машакатын тартып тынымсыз күрөштө болуп, өмүр- жашоо деген өзгөчө татаал чыйырдын миндеген тоскоолдуктарынан өтүп, өмүр- өлүм үзөнгүлөш жүргөн далай кагылыш – кармаштарды баштан кечирип, өз наамы- атын, эл катардагы өзүнө таандык өзгөчө белгилерин жоготпой сактап, тээ байыртадан бери келе жаткан түптүү эл – кыргыздардын ата- бабалары бүгүнкү урпактарга мурас кылып калтырган өзгөчө баалуу- байлыктарынын мааниси, көлөмү боюнча орчундууларынын бири элдик оозеки көркөм чыгармачылыгы.

Жазгыч акындар.

Төкмө акындардан жана ырчылардан айырмаланып, өз чыгармаларын кагаз бетине түшүрүп, элге көп жазма түрүндө таратуучу акындар. Кыргыз адабияты негизинен оозеки түрдө өнүккөн. Октябрь революциясынын алгачкы жылдарында, б.а. 19- кылымдын аягы 20- кылымдын башында жазгыч акындар белгилүү боло баштаган. Жазгыч акындар ырларын жаратууда баарыдан мурда элдин оозеки чыгармачылыгына жана аны сактап, өнүктүрүп келген төкмө акын, ырчылардын ырчылык салтына таянышкан.

Профессионал адабияттын жаралышы.

Кыргыз эли – эң байыркы эл. Мындан эки миң эки жүз жыл мурда кыргыздардын жашап тургандыгы Кытайдын тарых жазмаларында жазылып калгандыгы тарыхта маалым. Эки – үч миң жыл аралыгында нечендеген элдер биротоло жоголуп, кээ бирөөлөрү ар кайсы элдин курамына сиңип,өздөрү эмес аты да сакталбай калды. Тагдырга миң мертебе ырахмат, ошончо көп кыргын – сүргүндөргө туруштук берип, азайса да бөксөрсө да кыргыз элинин сакталып калышы – бул ар бир кыргыз сыймыктанып биле жүрүүчү факт. Мына ошол

уюткулуу, уңгулуу кыргыз элинин адабияты да өнүгүп - өсүп профессионалдуулукка көтөрүлө алды.

А. Токомбаевдин “Кандуу жылдар” ыр түрүндөгү роман.

А. Токомбаевдин “Кандуу жылдары” кыргыз элинин 16- жылдагы Падышалык Россиянын жана жергиликтүү бийлөөчү таптын эзүүсүнө каршы улуттук боштондук көтөрүлүшүн, анын жүрүш себебин, кыймылдатуучу күчүн, жеңилишин, элдин Кытайга качышын, Кыргызстанда Совет бийлигинин орношун көрсөтүүгө арналган кыргыз жазма адабиятындагы ыр менен жазылган биринчи роман. Ыр менен роман жазуу дүйнөлүк адабияттын тарыхындагы сейрек көрүнүштөрдүн бири.

“Сынган кылыч” Т. Касымбековдун чыгармачылыгы, тарыхый доор.

Т. Касымбековдун “Сынган кылыч” чыгармасы- кыргыз адабиятынын айдыңындагы алгачкы тарыхый роман. Мында 1842-жылдан 1876-жылга чейинки, же жалпылап айтканда XIX кылымдын ортосу менен экинчи жарымындагы түштүк кыргыздардын турмушу Кокон хандыгындагы ордо менен элдин коомдук саясий, социалдык- экономикалык курч, карама-каршы мамилелери, орус падышачылыгынын колониячыл каратып алуу жүрүшүнүн ишке ашышы өңдүү тарыхый окуялар сүрөттөлгөн. Чыгармада катышкан каармандардын көпчүлүгү (Алымкул, Алымбек, Исхак, Шералы, Кудаярхан, Абдырахман, Черняев, Скобелев ж.б.) тарыхта болгон адамдар жана алар катышкан окуялардын баары тарыхтан белгилүү.

Ч. Айтматов жана доор.

Талантты эл жаратат, анын элге арналган ак кызматын эл баалайт жана кылымдар бою кастарлап сактайт. Нукура чоң талант элдин жан- дүйнөсүнө биротоло сиңет да, анын зоболосун көтөргөн, бардык ишеничин актаган залкар күчкө айланат. Бүгүнкү күндө Чыңгыз Айтматовдун чыгармаларын бүт планетанын элдери окушат. Планетадагы бардык негизги тилдерге которулуунун өзү эмне деген чоң сыймык! Элдин турмушу, элдин тагдыры – сүрөткердин гүл азыгы. Элдин турмушун, жалпы адамзаттык маселелерди көрөгөчтүк менен изилдей алган, анын өнүгүшүнүн негизги тенденцияларын билермандык менен кармай алган жана эл тагдырынын көркөм сүрөтүн тарта алган сүрөткер гана атам замандан бери карай адамзаттын көңүлүн буруп келген. Элдин акылмандуулугу, даанышмандыгы, ой – санаасы, кайгы кубанычы гана элге ортоктош. Элдин ушул улуу касиеттерин ачып бере алган ойчул, чебер сүрөткер гана дүйнөлүк даңкка, жалпы элдик алкоого арзыйт.

Кыргыз поэзиясы

Кыргыз поэзиясынын айдыңына көз чаптырсак, анын мурдагы басып өткөн жолу жана кийинки өнүп- өсүүсү идеялык- эстетикалык изденүүнүн өтө активдешип, ыкчамдалганы байкалат. Мейли улуу муундагы дасыккан акындарыбыздын, мейли жаш акындарыбыздын чыгармачылыгында болсун, баарында тең мазмундун жаңылыгы менен тереңдигине форманын көп түрдүүлүгү шайкеш келип, эмоциялык таасирдүүлүгү артты, б.а. дүйнөнү жаңыча көркөм кабылдоо, көркөм ойлоону масштабдуулугуна жетишүү, коом менен жеке адамдын ажыралгыс биримдигин поэтизациялоо күчтүү темп менен жүрүп жатты. Андай аракеттердин натыйжалары ар кимисинин талант көрөңгөлөрүнө, билим, тажрыйба, изденүү мүмкүнчүлүктөрүнө жараша ар түрдүү деңгээлде болгондугу да өзүнөн-өзү түшүнүктүү.

3. География Кыргызстан.

Содержание тем, выносимых на Государственную аттестацию по дисциплине «География Кыргызской Республики».

Тема 1. Физическая география Кыргызской Республики.

Введение. Цели и задачи курса. Обзор литературы по географии республики. Географическое положение и границы Кыргызской Республики. Связь особенностей природы с горным рельефом и внутриконтинентальным расположением региона. История географического исследования Кыргызстана. Комплексные физико-географические исследования и их народнохозяйственное значение.

Тема 2. Общая характеристика природы Кыргызской Республики.

Геологическое и геоморфологическое строение.

Геологическое строение и основные этапы истории геологического развития. Минеральные ресурсы и их связь с геологическим строением. Орография. Особенности рельефа. Ярусность рельефа. Влияние горного рельефа на природу республики.

Климатические условия.

Климатические условия. Роль радиационных и циркуляционных, географических факторов в формировании климата. Общая характеристика климата. Высотная поясность климата. Тепловые зоны. Влияние климата на хозяйство.

Ледники. Реки и озера Кыргызстана.

Современное оледенение и его площадь. Современные тенденции развития оледенения. Значение ледников и запасы воды в них. Многолетняя мерзлота и районов распространения. Влияние ледников и вечной мерзлоты на хозяйство. Реки и озера Кыргызстана. Особенности гидрологического режима рек. Характеристика крупных рек. Подземные воды, минеральные источники. Озера. Гидрологическая характеристика озер. Хозяйственное значение рек, озер, подземных вод и родников.

Тема 3. Почвенно - растительный покров. Животный мир.

Почвенный покров. Высотная зональность почвенного покрова. Характеристика основных типов почв. Мероприятия по улучшению плодородия почв. Растительность. Характеристика основных типов растительности по **высотным зонам**. Хозяйственная оценка растительности Кыргызстана. Животный мир. Распространение животных в зависимости от характера ландшафтов. Хозяйственное значение почвенно - растительного покрова, животного мира республики и изменение его под влиянием хозяйственной деятельности человека. Охрана почвенно-растительного покрова, животного мира.

Ландшафты. Физико-географическое районирование территории Кыргызстана.

Высотная зональность ландшафтов. Основные типы ландшафтов. Особо охраняемые территории Кыргызстана (заповедники, заказники, резерваты, парки, лесничества и др.). Принципы и методы физико-географического районирования. Физико-географические области и провинции Кыргызстана.

Тема 4. Экономическая и социальная география Кыргызской Республики.

Введение. Кыргызстан - независимая республика. Природные и социально-экономические предпосылки социально-экономического развития Кыргызской Республики. Население и трудовые ресурсы. Численность и динамика населения. Естественный рост и механическое

движение, плотность, национальный и социальный состав населения. Региональные различия в размещении городского и сельского населения. Трудовые ресурсы. Социальная политика, направленная на повышения уровня жизни населения.

Миграционные процессы.

Общая характеристика хозяйства Кыргызской Республики.

История становления хозяйства Кыргызской Республики. Краткая характеристика структуры дореволюционного хозяйства Кыргызстана. Развитие и возрождение экономики после Великой Октябрьской революции. Изменение географии хозяйства во время и после Великой отечественной войны. Развитие экономики республики в условиях рыночной экономики.

Проблемы и сдвиги в размещении производительных сил, структурные изменения хозяйств в условиях рыночной экономики.

Промышленность Кыргызской Республики.

История развития промышленности КР. Изменение структуры и перспектив развития промышленности в условиях рыночной экономики. Топливо-энергетическая промышленность. География размещения, разработки и использования угольных, нефтяных и газовых ресурсов Кыргызстана. Проблемы их развития и размещения. Типы электростанций и их экономическая эффективность. Крупнейшие электростанции республики. Проблемы развития, размещения электроэнергетики и комплексного освоения гидроэнергетики.

Цветная металлургия Машиностроение и металлообработка. Промышленность строительных материалов и другие отрасли промышленности. Проблемы развития цветной металлургии Кыргызстана. Отраслевая структура машиностроения. Перспективы развития цветной металлургии и машиностроения. Основные виды строительных материалов.

Материально-техническая база производства строительных материалов. Лесная, деревообрабатывающая, целлюлозно-бумажная, производство химических изделий.

География размещения. Проблемы их развития.

Тема 6. Пищевая перерабатывающая и легкая промышленность.

Его размещение и развитие. Сырьевая база. Связь пищевой промышленности с сельским хозяйством. Основные отрасли (мясная, молочная, сахарная, масло переработка, консервная, кондитерская и др.), их развитие и размещение по районам республики. Основные отрасли легкой промышленности (текстильная, швейная, кожевенная, обувная и др.) и особенности размещения. Перспективы и тенденции развития пищевой и легкой промышленности

Кыргызской Республики.

Тема 7. Сельское хозяйство.

Экономико-географические проблемы развития сельского хозяйства Кыргызской республики.

Земельный фонд. Основные отрасли сельского хозяйства и их размещение.

Животноводство. Структура и динамика животноводства. География крупного рогатого скота, яководства, овцеводства, коневодства, птицеводства, рыбоводства. Земледелие. География богарного и орошаемого земледелия. Основные отрасли (производство зерна, выращивание технических культур, картофеля, плодоводство, садоводство и виноградарство, кормовые культуры). Значение животноводства и земледелия в экономике республики. Проблемы и перспективы развития отраслей сельского хозяйства в республике.

ТЕМА 8. Транспортный комплекс. Курортное хозяйство и туризм.

Республиканское значение транспорта в народном хозяйстве. Краткая характеристика дореволюционного состояния транспорта Кыргызстана. Основные виды транспорта. Состояние их развития и перспективы. Курортное хозяйство и туризм. Рекреационные ресурсы. Размещение курортов, санаториев и домов отдыха Кыргызстана. Основные туристические маршруты.

Перспективы развития курортного хозяйства и туризма Кыргызстана.

Внешнеэкономические связи. Экономико-географические районы Кыргызстана.

Внешнеэкономические торговые связи. Взаимосвязи с международными финансовыми институтами, государствами. Зарубежные инвестиции. Перспективы развития внешних экономических взаимоотношений. Экономико-географические районы Кыргызстана. Внутренние различия. Специализация районов.

4. Вопросы к государственному экзамену по дисциплине «История Кыргызстана», «Кыргызский язык и литература», «География Кыргызстана»

Кыргызстан тарыхы

История Кыргызстана

1.Тарых баскычтары. Кыргызстан тарыхы-дүйнөлүк тарыхтын ажырагыс бөлүгү. Кыргызстан тарыхы боюнча тарыхый булактар.

Периодизация истории. История Кыргызстана-неотъемлемая составная часть мировой истории. Источники по истории Кыргызстана.

2.Кыргызстан алгачкы коомдук түзүлүш доорунда: таш, коло доору: андроновдук жана чуств маданияты, темир доору.

Кыргызстан в эпоху первобытного строя: каменный век, эпоха бронзы: андроновская и чувская культура, железный век.

3.Сак элдери дүйнөлүк тарыхта. Народ саки в мировой истории.

4. Усун мамлекети.

Усунское государство.

5.Даван мамлекети. Государство давань.

6. Хуннулар-түрктөрдүн байыркы ата-бабалары: Мод Шаньюй. Хун империясы жана чектеш мамлекеттер.

Хунны-исторические предки тюрков: Модэ Шаньюй. Империя хуннов и сопредельные государства.

7.«Кыргыз» этнониминин алгачкы эскерги. «Кыргыз» этнониминин келип чыгуусунун илимий божомолдору. Кыргыздардын байыркы мекени.

Первое упоминание этнонима «кыргыз». Научные гипотезы происхождения этнонима «кыргыз» Древняя родина кыргызов.

8.Улуу түрк кагандыгы.

Великий тюркский каганат. Западно-тюркский каганат.

9.Түргөш кагандыгы.

Тюркешский каганат.

10. Карлук мамлекети.

Карлукское государство.

11.Кыргыздардын Борбордук Азиядагы ээлиги үчүн күрөш. Барсбек-кыргыздардын каганы. Сунга чериндеги салгылашуу.

Борьба кыргызов за господство в Центральной Азии. Барсбек-каган кыргызов. Битва в Сунге.

12. Уйгур кагандыгынын талкаланышы. Кыргыз Улуу дөөлөтү.

Кыргыздардын социалдык-экономикалык турмушу.

Разгром Уйгурского Каганата.

Великодержавие кыргызов. Социально-экономическая жизнь кыргызов.

13.Караханид мамлекети. Сатук Буура Кара хан. Государство

Караханидов. Сатук Буура Кара хан.

14.Кара-кытай мамлекети. Наймандар. ГосударствоКара-китаев.

Найманы.

15. Чынгыз хан жана кыргыздар. Хайду мамлекети.

Чингиз-хан и кыргызы. Государство Хайду.

16.Моголистан. Кыргыздар Амир-Темир мамлекетинин курамында. Улукбек:

Моголистан. Кыргызы в составе государства Амир-Темира. Улукбек.

17.Тянь-Шандагы кыргыз элинин калытанышы. Мухаммед

Кыргыздын кыргыздарды бириктирүүдөгү ролу.

Формирование кыргызской народности в Тянь-Шане. Роль Мухаммеда-Кыргызов консолидации кыргызов.

18.Кыргыздар жана Жунгар хандыгы.

Кыргызы и Джунгарское ханство.

19.Кыргыздын Циндик Кытайлар менен болгон күрөшү.

Борьба кыргызов с Пинским Китаем

20.Кокон хандыгынын түзүлүшү Шахрух бий. Акбото-бий. Кубат бий. Кокондук башкаруучулардын баскынчылык саясаты.

Образование Кокандского ханства. Шахрух бий. Акбото-бий. Кубат-бий.

Захватническая политика кокандских правителей.

21. Кокон хандыгынын башкаруу мезгилиндеги кыргызстандын социалдыкэкономикалык абалы. Кыргыз элинин кокондук эзүүгө каршы күрөшү.

Социально-экономическое положение Кыргызстана в период господства Кокандского ханства. Борьба кыргызского народа против кокандского гнета.

22. Орто кылымдардагы архитектуралык эстеликтер.

Архитектурные памятники средневековья.

23. Кыргыздын байыркы жана орто кылымдардагы материалдык маданияты.

Материальная культура кыргызов в древности и средние века.

24.Кыргыздардын байыркы жана орто кылымдардагы руханий маданияты.

Исламга чейинки диний ишенимде Теңирчилик Шаманизм. Ислам жана кыргыздар.

Духовная культура кыргызов в древности и средневековье. До исламские религиозные верования. Культ неба-Тенир. Шаманизм. Ислам и кыргызы.

25.Социалдык-экономикалык ойлордун өнүгүшү Махмуд Кашгари. Жусуп Баласагын.

Развитие социально-экономической мысли. Махмуд Кашгари. ЖусупБаласагун.

26. Кыргыздардын элдик оозеки чыгармачылыгы. «Манас» эпосунун манызы.

Кенже эпостор. Лирикалык ырлар. Элдик обондор.

Устное народное творчество кыргызов. Сущность эпоса «Манас». Малые эпосы.

Лирические песни. Народная музыка.

27. XVIII к. экинчи жарымындагы Кыргызстандагы саясий абалы жана кыргызорус мамилелери. Атаке баатыр. Россияга кыргыздардын биринчи элчилиги. Абдырахман Кучаков.

Политическая ситуация в Кыргызстане во второй половине XIII в. и кыргызско-русские отношения Атаке баатыр. Первое посольство кыргызов в Россию. Абдырахман Кучаков.

28. XIX к. Ортосундагы саясий абал. Ормон хан. Боромбай Бекмурат уулу. Түндүк кыргыздардын орус букаралыгын кабыл алуусу.

Политическая обстановка в средние XIX в. Ормон хан. Боромбай Бекмурат уулу. Принятие северными кыргызами русского подданства

29. XIX к. II жарымында Түштүк Кыргызстандын Кокон хандыгындагы коомдук саясий абал. Алымбек Датка

Общественно-политическое положение в Кокандском ханстве Южного Кыргызстане во II половине XIX в. Алымбек Датка

30. 1873-1876-жж. Элдик көтөрүлүш. Болот хан. Кокон хандыгы кулашы. Алайлык кыргыздардын Россия империясына кошулушу. Курманжан Датка.

Народное восстание 1873-1876 гг. Пулат-хан. Падение Кокандского ханства. Присоединение алайских кыргызов к Российской империи. Курманжан Датка.

31. Падышачылыктын колониялык саясаты Башкаруу системасы. Падышачылык өкмөттүн агрардык саясаты, Салык системасы. Элдин экономикалык абалы. Колониальная политика царизма. Система управления. Аграрная политика царского правительства. Налоговая система. Экономическое положение народа.

32. Кыргызстандагы улуттук-боштондук күрөш. Андижан көтөрүлүшү. Мадали Духчи-Эшен.

Национально-освободительная борьба в Кыргызстане. Андижанское восстание. Мадали Духчи-Эшен.

33. 1916-жылдагы көтөрүлүштүн себептери, башталышы жана жүрүшү. Кыргыздардын улуттук-боштондук көтөрүлүшүнүн тарыхый мааниси.

Восстание 1916 года: причины, начало и ход восстания. Историческое значение национально-освободительной борьбы кыргызов.

34. XIX. ортосу XX к. башындагы Кыргызстандын маданияты. Элдик оозеки чыгармачылыктын өнүгүшү. Улуу манасчылар. Акын импровизаторлор.

Культура Кыргызстана середины XIX начало XX вв. Развитие устного народного творчества. Великие манасчи. Акыны импровизаторы.

35. XIX к жана XX к. башындагы кыргыздардын жазуу маданиятынын өнүгүшү. Развитие письменной культуры кыргызов в XIX в. и начало XX в.

36. Кыргыздарда философиялык ойлордун өнүгүшү. Заманчы-акындар. Калыгул Бай уулу, Арстанбек Буйлаш уулу.

Развитие философской мысли кыргызов. Акыны-заманисты Калыгул Бай уулу, Арстанбек Буйлаш уулу.

37. Билим берүүнүн өнүгүшү. Алгачкы тарыхчылар жана агартуучулар. Развитие образования. Первые историки и просветители.

38. Кыргызстан февраль революциясы мезгилинде: кыргызстандагы саясий уюмдардын түзүлүшү «Букара» конушу.

Кыргызстан в период февральской революции. Образование политических организаций в кыргызстане. Союз "Букара

39. Кыргызстандагы илимий изилдөөлөрдүн башталышы Н.Бичурин, Ч.Валиханов,

П.Семенов. Тянь-Шань, Н.Пржевальский, В.Бартольд, Н.Аристов, В.Радлов, С.Малов.

Начало научных исследований в Кыргызстане. Н. Бучирин, Ч. Валиханов, П. Семенов.

Тянь-Шаньский, Н. Пржевальский, В. Бартольд, Н. Аристов, В. Радлов, С. Малов.

40.Кыргызстанда Совет бийлигинин орношу.

Установление Советской власти в Кыргызстане.

41.Граждандык согуш Я.Н.Логвиненко,М. Ф. Фрунзе,А.Осмонбеков.

1 гражданская война Я. Н. Логвиненко, М. Ф. Фрунзе, А. осмонбеков.

42.Советтик агрардык саясаттын негиздери. Совет бийлигинин жер-суу реформалары.

Основы советской аграрной политики. Земельно-водные реформы советской власти.

43 .Кыргызстан жаны экономикалык саясат шарттарында. Интергельпо.

Кыргызстан в условиях новой экономической политики. Интергельпо.

44. Коллективдештирүү. Көчмөн жана жарым көчмөн чарбанын отурукташууга өтүүсү.

Коллективизация. Переход кочевых и полу кочевых хозяйств к оседлости.

45.Орто-Азиядагы улуттук-мамлекеттик бөлүштүрүлүшү. Кара-Кыргыз автономдуу областы. Ю.Абдрахманов, И.Айдарбеков, а.Орозбеков.

Национально-государственное размежевание в Средней-Азии. Кара-Киргизская автономная область. Ю. Абдрахманов, И. Айдарбеков, А. Орозбеков.

46. Бийлик үчүн күрөш. "Отуздук" каты. Кара-Кыргыз автономиялуу областынын Кыргыз Автономдук Советтик Социалисттик Республика болуп кайра түзүлүшү.

Борьба за власть. Письмо "тридцатки". Преобразование Кара-Кыргызской детономной области в Киргизскую Автономную Советскую социалистическую Республику.

47.Кыргыз АССРинин биринчи Конституциясы. Кыргыз ССРинин жарыяланышы. Кыргызстандын экинчи Конституциясы.

Первая Конституция Киргизской АССР. Провозглашение Киргизской ССР. Вторая Конституция Кыргызстана.

48.Административдик-командалык системанын калыптанышы.

Тоталитардык режимдин күчөшү. Массалык репрессиялардын башталышы жана анын жыйынтыгы.

Формирование административно-командной системы. Ужесточение тоталитарного режима.

Начало массовых репрессий и их последствия.

49. Улуу Ата-Мекендик согуш 1941-1945 жж.

Великая Отечественная война 1941-1945 гг.

50. Улуу Ата-Мекендик согуш жылдарындагы кыргызстандын-жоокерлер согуш талааларында.

Войны-кыргызстании на полях сражений в годы Великой Отечественной войны.

51. Улуу Ата-Мекендик согуш жылдарындагы Кыргызстан эмгекчилери. Онор жайы. Айыл чарбанын фронт камсыздоодогу кошкон салымы.

Труженики Кыргызстана в годы Великой Отечественной войны.

Промышленность Кыргызстана в условиях войны. Вклад сельского хозяйства в обеспечении фронта.

52. Согуштан кийинки мезгилде айыл чарбасын калыбына келтирүү жана өнүктүрүү. Айыл чарбасы: жетишкендиктер жана кемчиликтер. Калктын материалдык абалы.

Восстановление и развития народного хозяйства в послевоенное время.

Состояние промышленности. Сельское хозяйство: достижение и недостатки.
Материальное положение населения.

53. Кыргызстан "волюнтаристтик" реформа мезгилинде (1953-1964 жж). И.Раззаков.
Кыргызстан в период "волюнтаристских" реформ (1953-1964 гг). И.
Раззаков.

54. Кыргызстан кайра куруу доорунда (1985-1991 жж).
Кыргызстан в эпоху перестройки (1985-1991гг).

55. Барс-бек

56. Социалдык проблемалардын курчушу. Терс көрүнүштөр. Ош окуясы.
Обострение социальных проблем. Негативные явления. Ошские события.

57. 1917-1940 жж. Элге билим берүүнүн өнүгүшү. Развитие народного образования в 1917-1940 гг.

58. 1917-1940 жж. Адабият жана искусствонун өнүгүшү.
Развитие литературы и искусства в 1917-1940 гг.

59. Улуу Ата-Мекендик согуш жылдарындагы илим жана маданият. Илимий изилдөө ишканаларынын өнүгүшү.

Наука и культура в годы Великой Отечественной войны.
Развитие научных исследовательских учреждений.

60. Кыргыз кино искусствосунун ийгиликтери. Т.Океев. б.Шамшиев. г.Базаров. Успехи кыргызского кино искусства. Т.Океев. б.Шамшиев. г. Базаров.

61. Кыргыз Республикасынын мамлекеттик суверендүүлүгү жөнүндө Декларация. Кыргызстан биринчи президенти А.Акаевдин шайланышы. Москвадагы ГКЧП Путч.

Декларация о государственном суверенитете Республики Кыргызстан.
Избрание А.Акаева первым президентом Кыргызстана Путч ГКЧП в Москве.

62. Кыргызстандын мамлекеттик көз карандысыздыгынын жарыяланышы. Кыргыз Республикасынын мамлекеттик көз карандысыздыгы жөнүндө Декларация.
Провозглашение государственной независимости Кыргызстана.
Декларация о государственной независимости Кыргызской Республики.

63. СССРдин кулашы менен Көз карандысы мамлекеттердин шериктештиги (КМШ).
Распад СССР. Образование содружества Независимых Государств (СНГ).

64. Кыргыз Республикасынын жаны Конституциясын бекитүү. Улуттук валютанын киргизилиши.

Утверждение новой Конституции Кыргызской Республики. Введение национальной валюты.

65. Кыргыз Республикасынын мамлекеттик Гербдин, мамлекеттик Туунун, мамлекеттик Гимндин бекитилиши.

Утверждение государственного Герба, государственного Флага, государственного Гимна Кыргызской Республики.

66. Кыргыз Республикасынын саясий системасындагы саясий партиялардын жана коомдук уюмдардын орду.

Место политических партий и общественных организаций в политической системе Кыргызской Республики.

67. Саламаттыкты сактоо системасынын реформалоо "Манас таалими" улуттук программасы.

Реформирование системы здравоохранения Национальная программа "Манас таалими".

68. "Манас" эпосунун 1000 жылдык мааракеси.

празднование 1000 летию "Манас"

69. Эгемендүү Кыргыз Республикасынын тышкы саясаты жана эл аралык байланыштар.

Внешняя политика и международные связи суверенной Кыргызской Республики.

70. Эл аралык терроризм. Мамлекеттик чек араны коргоо жана бекемдөө маселелери.
Международный терроризм. Проблемы защиты укрепления государственной границы.

71. Акын Коко уулу Тото (Женижок) (1860-1916жж).

72. Жусуп Абдрахманов (1901-1938жж)

73. Курманбек Бакиев Кыргыз Республикасынын Президенти.

74. Токтогул Сатылганов (1864-1933жж)

75. Алмазбек Атамбаев-Президент Кыргызской Республики

76. Бубусара Бейшеналиева (1926-1973жж).

77. Гапар Айтиев (1912-1986жж)

78. Абдылас Малдыбаев (1906-1978жжж)

79. Турдакун Усубалиев

80. Торобай Кулатов (1908-1984жж) 81. Алыкул Осмонов (1915-1985жж)

82. А.Атамбаев.

83. Иманалы Айдарбеков (1884-1938жж).

84. Манасчы Саякбай Каралаев (1894-1970жжж).

85. Аскар Акаев Кыргызстандын биринчи президенти.

86. Чыңгыз Айтматов

87. Роза Отунбаева-Президент Временного Правительства.

88. Тургунбай Садыков

89. Ишеналы Арабаев (2882-1938жж)

90. Касым Тыныстанов (1901-1938жжж)

91. Константин Юдахин (1889-1978жжж)

92. 2010-жылдын 7-апрелиндеги окуялар революциясынын жыйынтыгы жана сабактары.

События 7 апреля 2010 гда итоги и уроки революции

93. Сүймөнкул Чокморов (1939-1992жж)

94. 2005-жылдагы март революциясы жана өлкөдөгү саякат мамилелеринин курчушу.

Обострение политических отношений в стране и мартовская революция 2005г.

95. А.Орозбеков.

96. Мухаммед Кыргыз (Тагай бий).

97. Кубат бий.

98. М.В. Фрунзе.

99. Ормон Ниязбек уулу (Ормон хан).

100. И.В.Панфилов.

101. Кыргыздардын сарыбагыш уруусунун элчилери Петербургга качан барышкан?

Когда прибыли в Петербург первые послы кыргызов из племени сарыбагыш?

102. Кыргызстандын түштүк райондорунда Кокон хандыгынын эзүүсүнө каршы жалпы Элдик кыймылдын согуштун башталышы болгон алай кыргыздардын экинчи көтөрүлүшү кайсы жылы башталган?

Когда началось второе восстание алайских кыргызов, которое стало началом антикоканского движения в южных районах Кыргызстана, переросшего вскоре в открытую войну против ханского деспотизма?

103. XIX к. 40-жылдарында кыргыздардын ханы аталган сарыбагыш уруусунун башчысын белгилегиле:

Укажите главу племени сарыбагыш, провозгласившего себя ханом кыргызов в 40-х годах

104. Кыргыздардын кайсы уруусу биринчи болуп Россиянын карамагына кирген?

Какое кыргызское племя первыми приняло Российское подданство?

105. XIX кылымдын ортосунда Орто Азияны каратып алуу боюнча кайсы мамлекет Россия менен атаандаш болгон?

Какое иностранное государство соперничало с Россией в завоевании Средней Азии в середине XIX века?

106. XIX к. ортосундагы түндүк кыргыздардын көтөрүлүшү кимге багыталган?

Против кого было направлено восстание северных кыргызов в середине XIX в.?

107. Алай кыргыздары Россиянын курамына кайсы жылы кошулган?

В каком году состоялось присоединение алайских кыргызов к России?

108. Кыргызстанга дунгандар жана уйгурлар кайсы жылдары көчүп келген?

В какие годы началось переселение дунган и уйгуров в Кыргызстан?

109. Түштүк Кыргызстандын Россиянын курамына кирүү процесси Түндүк Кыргызстандан эмнеси менен айырмаланган?

Чем отличался процесс вхождения в состав России Южного Кыргызстана и Северного?

110. Россияга кошулгандан кийин Кыргызстан аймагы кайсы областтардын аймагына кирген?

В состав каких областей входила территория современного Кыргызстана после присоединения к России?

111. Россиянын курамына киргенден кийин кыргыздар жашаган аймактар кайсы генерал-губернаторлукка караган?

Куда входила территория кыргызов после присоединения к России?

112. Кыргызстанга Россия империясынын бийлиги орногондон кийин жер кимге тиешелүү болгон?

Кому принадлежала земля после вхождения Кыргызстана в состав Российской империи?

113. XIX к. биринчи жарымындагы Кыргызстандагы окуу жайы кандай аталган?

Как назывались учебные заведения Кыргызстана в первой половине XIX века?

114. XIX к. экинчи жарымында түндүк Кыргызстанда кыргыздардын уруу бирикмесинде жогорку бийлик кимге таандык болгон?

Кому принадлежала высшая власть в родо-племенном объединении кыргызов на севере Кыргызстана во второй половине XIX века?

115. XIX. Аягында Кыргызстандын көчмөн калкынан милдеттүү түрдө алынуучу официалдуу негизги салыкты белгилегиле.

Укажите основной официально-обязательный налог кочевого населения Кыргызстана в конце XIX века:

116. Анжиян көтөрүлүшүнө катышты деген жала менен Сибирге айдалган кыргыздын демократ-акынын белгилегиле:

Укажите кыргызского акына-демократа, сосланного в Сибирь по обвинению в участии в Андижанском восстании:

117. XIX к. аягы XX к. Башында Кыргызстандын аймагында өнөр жайдын кайсы тармагы өнүккөн?

Какая отрасль промышленности получила развитие в Кыргызстане в конце XIX-начале XX веков?

118. XXк. 90-жж. Чейин чыгармалары терс мүнөздөлгөн келген XIX к. көрүнүктүү кыргыз акындары белгилегиле.

Укажите имена видных кыргызских акынов XIX в., произведения которых до 90-х г. XX в. оценивались негативно

119. Падышалык өкмөттүн кыргыздардын жерин тартып алууга толук жол берген документи кайсы жылы кабыл алган?

В каком году был принят документ царским правительством, по которому начинается массовое изъятие земель у кыргызского населения?

120. Кыргызстандагы 1916-жылдагы көтөрүлүштө феодал-байлардан чыккан жетекчини белгилегиле:

Укажите руководителя из числа феодально-байской верхушки восстания 1916 года в Кыргызстане:

121. Убактылуу өкмөттүн жер-жердеги уюмдары кандай деп аталган? Как назывались органы Временного правительства на местах?

122. Пишпекте жана Пишпек уездинде Совет бийлети качан орногон?

Когда установилась Советская власть в Пишпеке и Пишпекском уезде?

123. Түндүк Кыргызстанда биринчи болуп Совет бийлиги орногон аймакты белгилегиле:

Укажите регион Советского Кыргызстана, в котором впервые установилась советская власть:

124. Кытайдагы качкын кыргыздардын мекенине кайтаруу үчүн атайын комиссия качан түзүлгөн?

Когда было образована специальная комиссия по возвращению на Родину беженцев кыргызов из Китая?

125. Кыргыз АССРинин Конституциясы кабыл алынган жылын белгилегиле:

Укажите год принятия Конституции Кыргызской АССР:

126. Улуу Ата Мекендик согуш жылдарында Кыргызстанга канча ири ишкана эвакуацияланган?

Сколько крупных предприятий было эвакуировано в Кыргызстан за годы Великой Отечественной войны?

127. Улуу Ата Мекендик согуш жылдарында коргонуу өнөр жайындагы стратегиялык сырьё сурьма жана сымапты берип туруучу Кыргызстандагы негизги өнөр жай ишканаларын белгилегиле:

Укажите предприятия Кыргызстана по добыче сурьмы и ртути, которые в годы Великой Отечественной войны стали основными поставщиками этого стратегического сырья для оборонной промышленности:

128. 1950-1961-жж. Кыргызстан КП БК биринчи катчысы болуп ким иштеген?

Кто работал Первым секретарем ЦК КП Кыргызстана в 1950-1961 гг?

129. Кыргызстанда азыркы учурда эл чарбасы үчүн чоң мааниге ээ болгон Фрунзе-Ош автомобиль жолу качан курулган?

Когда была построена автодорога Фрунзе-Ош, имеющая большое народнохозяйственное значение для Кыргызстана на современном этапе?

130. КМ качан түзүлгөн жана бул шериктештикке Кыргыз Республикасы качан мүчө болгон?

Укажите дату образования СНГ и вхождения Кыргызской Республики в это содружество?

131. XIX кылымдын аягындагы кыргыздардын негизги жашаган турак-жайы кайсы?

Основной вид жилища у кыргызов в конце XIX века

132. Адамдардын алгачкы эмгек куралдары кайсы?

Первыми орудиями труда у людей были:

133. Алгачкы эмгек куралы жасалган металл:

Первый металл, из которого делали орудия труда.

134. Окумуштуулар орто таш кылымын кантип аташат?

Как называют ученые средний каменный век?

135. Улуу Ата Мекендик согуш качан башталып жана бүткөн? Укажите годы начала и окончания Великой Отечественной войны.

136. Сактардын уруулук бирикмесинин башкаруучусун белгилегиле.

Укажите правителя сакским племенным объединением.

137. Давань мамлекети кайсы аймакта түзүлгөн?

Где находилось государство Давань?

138. Кыргызстандагы 1916- жылдагы көтөрүлүшүнүн мүнөзү кандай болгон?

Укажите характер восстания 1916 года в Кыргызстане?

139. КМШ качан түзүлгөн жана бул шериктештикке Кыргыз Республикасы качан мүчө болгон?

Укажите дату образования СНГ и вхождения Кыргызской Республики в это содружество?

140. Кыргыз Республикасынын Конституциясы кыйсы жылы кабыл алынган?

Укажите дату принятия Конституции Кыргызской Республики.

141. СССР кайсы жылы кулаган?

В каком году распался СССР?

142. Чуст маданиятындагы уруулардын негизги чарбасы?

143. Маодунь деген тарыхый инсан ким болгон?

Кто такой Маодунь?

144. Түрк тилиндеги "Кутадгубилиг" (кут билим) деген поэманы белгилегиле

145. Энесай кыргыздардын мамлекети, биздин замандын кайсы кылымдарда жашаган?

Период нашей эры существовало государство енисейских кыргызов?

146. Уйгур кагандыгы кайсы жылдары жашаган?

В какие годы существовал Уйгурский каганат?

147. Караханийлер мамлекетинин негиздөөчүсү ким?

Укажите основателя Караханидского государства?

148. Караханид каганатынын борбор шаарын белгилегиле?

Какой город является столицей Караханидского каганата?

149. Чынгыз хан монголдордун ханы болуп кайсы жылы жарыяланган?

В каком году Чынгызхан был провозглашен ханом монголов?

150. Кыргыз эли качан калыпталган?

Укажите время формирования кыргызского народа?

Кыргыз тили.

1. Омонимдер деп эмнени айтабыз?
2. Айтылышы ар түрдүү, мааниси бири-бирине жакын сөздөр кандай аталат?
3. Сөздүн өтмө мааниси деген эмне?
4. Мааниси бири-бирине карама-каршы сөздөр кандай аталат?
5. Туруктуу сөз айкашы деген эмне?
6. Бир сөздүн көп мааниде колдонулушу?

7. Энчилүү жана жалпы аттар кайсы сөз түркүмүнө тиешелүү?
8. Ат атооч деп эмнени айтабыз?
9. Сын атоочтун синтаксистик жол менен жасалышы?
10. Иреттик сан атоочту жазуунун эрежелери?
11. Кызары, күлүмсүрөп деген сөздөр кайсы сөз түркүмүнө таандык?
12. Айтылышы бирдей мааниси ар башка болгон сөздөр кандай аталат?
13. Кооз-сулуу-көркөм булар кандай сөздөр?
14. “Туяк” сөзүнүн өтмө маанилерин ата?
15. Антонимдер деген эмне?
16. Фразеологизмди түшүндүр: бармак басты, сызга отуруу?
17. Көп маанилүү сөздөр деп эмнени айтабыз?
18. Энчилүү аттар кандай түрлөргө бөлүнөт?
19. Ат атоочтун жакталышы?
20. Сын атооч деп эмнени айтабыз?
21. Сан атооч маанисине карай канчага бөлүнөт?
22. Атоочтук деп эмнени айтабыз?
23. Ак, кат, ээ, уй сөздөрүн эмне байланыштырып турат?
24. Синонимдер деп эмнени айтабыз?
25. Илгери, ойдо, мала сөздөрдү карама-каршы маанидеги сөздөрдү ата?
26. Фразеологизмдердин макал-лакаптардан айырмасы?
27. Омонимдер менен көп маанилүү сөздөрдүн айырмачылыгы эмнеде?
28. Ат атоочтун жөндөлүшү?
29. Ат атоочтон сын атооч жасоочу мүчөлөр кайсылар?
30. Сан атоочтун түзүлүшүнө карай бөлүнүшү?
31. Этиштин мамиле категориясы?
32. Силер жайында кайда болдунар? Сүйлөмдө белгиленген сөз кайсы сөз түркүмүнө таандык?
33. Орун тактоочтор кандай суроолорго жооп берет?
34. Жандооч менен байламтанын айырмасы кандай?
35. Кыргыз тилинде канча кызматчы сөз бар?
36. Мезгил тактоочтун мааниси кандай?
37. Сүйлөм эмнени билдирет?
38. Пикир алышуунун негизги куралы эмне?
39. Стилдер кандай болуп бөлүнөт?
40. Көркөм стилдин үстүндө кимдер эмгектенет?
41. Журналисттер кайсы стилде иш алып барышат?
42. Илимий стиль деген эмне?
43. Публицистикалык стиль кимге кызмат кылат?
44. Көркөм стилдин мүнөздүү белгилери кандай?
45. “Бекерпоз” деген созду билдирген фразеологизм
46. Сен чындап аракет кылган жоксун ээ? Белгиленген сөз бөлүкчөнүн кайсы түрүнө кирет?
47. Студенттер «Ишкердик укук» предметин жакшы көрүшөт, себеби профессордун лекциясы абдан кызыктуу. Белгиленген сөз кайсы кызматчы сөзгө таандык?
48. Бүгүн сот процесси болбой, эртенкиге жылдырылды, себеби жабырлануучу тараптан өкүлдөрү келбей калды. - Сүйлөмдөгү асты сызылган сөз кайсы сөз түркүмүнө кирет?

49. гана, эле- Бул бөлүкчөлөр бөлүкчөнүн кайсы түрүнө таандык?
50. Бөлүкчөнүн аткарган кызматы кандай?
51. Кеңколдун башы тал менен, кербендер өтөт мал менен. Белгиленген сөз кайсы кызматчы сөзгө таандык?
52. Суроолуу сүйлөм кантип жасалат?
53. Илимий стилдин мүнөздүү белгилери кандай?
54. Учурдагы маанилүү окуялар, иш-аракеттер, жанылыктар жөнүндө маалымат берген чыгарманын бир туру кайсы стилге таандык?
55. Сөз түркүмдөрүн, сөз курамын тил илиминин кайсы бөлүмү окутат?
56. Сөздүн маани бербөөчү бөлүгү эмне деп аталат?
57. Кыргыз тилинде жөндөмө мүчөлөрү кандай болуп бөлүнөт?
58. Байламтанын кандай түрлөрү бар?
59. Коом менен адам баласынын, адам менен мамлекеттин кызыкчылыгын байланыштыруучу стиль?
60. Сүйлөмдөр айтылышы максатына карай кандай түрлөргө бөлүнөт?

Кыргыз адабияты.

1. Кыргыз адабияты жөнүндө маалымат. Фальклор жана адабият.
2. Элдик оозеки чыгармачылыктын тектери жана жанрлары. Эпикалык тек. Эпикалык чыгарманын өзгөчөлүктөрү жана мааниси .Эпика,дастан, жомок.
3. Кыргыз эпостору. Чон жана кенже эпостор. Эпостордо кыргыз тарыхынын, социалдык абалынын чагылышы.
4. «Манас» эпосу-кыргыз турмушунун энциклопедиясы. Манас жана манасчылар.
5. Акындар поэзиясы. Легендарлык, токмо, заманачыл жана жазгыч акындар.
6. Замана агымынын өкүлдөрү.Калыгул Бай уулу,өмүрү жана чыгармачылыгы.
7. Арстанбек Буйлаш уулу, акындын ырларынын көркөм идеясы.
8. Жазгыч акындар. Молдо Кылычтын чыгармачылыгы. «Чий баяны» чыгармасынын мазмуну.
9. Тоголок Молдонун өмүрү, чыгармачылыгы.
10. Текме акындар. Өтө Коко уулу (Женижок).
11. Токтогул Сатылгановдун чыгармачылыгы, акындын санат ырлары.
12. Кыргыз профессионал адабиятынын жаралышы, алгачкы карлыгачтары жана алардын адабияттагы орду
13. Профессионал жазма адабиятынын тектери жана жанрлары
14. Профессионал адабияттагы эпикалык тектин жанрлары, чыгармалардын өзгөчөлүгү,проза жөнүндө түшүнүк
15. К.Тыныстановдун өмүр жолу, «Жаныл Мырза»поэмасы
16. А. Токомбаевдин өмүрү, чыгармачылыгы. «Кандуу жылдар»романы
17. Лирикалык тек. А. Осмоновдун поэзиялары, жанрдык өзгөчөлүгү. «Ата Журт» ырынын темасы жана идеясы
18. Орто эпикалык форма. Проза жөнүндө түшүнүк.
19. Ч.Айтматовдун өмүрү, чыгармачылыгы . «Жамийла» повести Чыгарманын коомчулук тарабынан кабыл алыныы. М.Ауэзов жана Л.Арагон повесть тууралуу.
20. Тарыхый роман. Т. Касымбековдун чыгармачылыгы «Сынган кылыч» романы.
21. Лирикалык тектерге эмнелер кирет?
22. Дидактика деген термин эмнени түшүндүрөт?
23. Жусуп Баласагын, Махмуд Кашкари кайсы кылымда жатап өтүшкөн?

24. Махмуд Кашгари кайсыл шаарда жарык дүйнөгө келген.
25. «Туура бийде тууган жок, туугандуу бийде ыйман жок» - деген сөз кимге таандык?
26. Замана агымынын өкүлдөрү кимдер?
27. Женижок акындын «Көксулуу» чыгармасы кимге арналып жазылган?
28. Кыргыз поэзиясынын окулу, таланттуу акын
Алыкул Осмоновдун омуру жана чыгармачылыгы
29. Турар Кожомбердиев омуру, чыгармачылыгы
30. Ырларында эне жана отко көбүрөөк кайрылган акын ким болгон?
31. Ч. Айтматовдун өз учурунда совет адабиятында дезертирдин темасын алып чыккан
биринчи чыгармасы кандай аталат?
32. Ч.Айтматовдун кайсы чыгармасынын негизинде режисер Ирина Поплавская "Мен
- Тянь-Шань» деген фильм тарткан?
33. Токтоболот Абдумомуновдун өмүрү, чыгармачылыгы
34. Токтоболот Абдумомуновдун ысымы менен кайсы театр аталган?
35. Мидин Алыбаевдин «Ак чуч» сатирасындагы негизги каармандар кимдер?
36. "Эне тилин унуткандар" деген ыр кайсы акындын калемине таандык?
37. Шайлообек Дуйшеевдин автобиографиялык чыгармасы кандай аталат?
38. Чынгыз Айтматовдун алгачкы чыгармасы кандай аталат?
39. Интермедия жанрын кыргыз адабиятына киргизүүгө чон салым кошкон акын ким
болгон?
40. "Абийир кечирбейт" драмасындагы каармандарды атагыла.
41. Баатырдык эпос деп кайсыларды айтабыз?
42. Кенже эпостор деп кайсыларды айтабыз?
43. Легендарлуу акындар кимдер?
44. Жусуп Баласагындын элеси кыргыз акчасына кайсыл банкнотуна тушурулгон?
45. Махмуд Кашкаринин кандай чыгармасы бар?
46. Легенда боюнча Кет Бука кимдин уулунун өлгөндүгүн угузган?
47. Кайсы акынды кичине кезинде. «Тээтиги бала «ала» менен ооруган неме экен,
муну айылга эмне жолотосунар?! Оорусу жугат. Бир көк жетимден эл көбөйбөйт
да, азайбайт. Алып барып, Кара-Буранын суусуна салышы жибергиле!» -деп
буйрук берет
48. «Уй пул болор, Кул бий болор.
Тоо токол болор, Талаа
токой болор.
Токол байбиче болор,
Аяк адам баш болор,
Баш адамдар пас болор,
Ушундай кызык иш болор», - деген ыр саптары Калыгулдун кайсы чыгармасында?
49. Адабият жана маданият багытындагы он күндүк эмне деп аталат?
50. А.Осмоновдун Москвада кайсы жыйнагы жарык көргөн?
51. Ч.Айтматовдун кайсы чыгармасында пролог бар?
52. Т.Абдумомуновдун "Абийир кечирбейт" драмасындагы каармандар?
53. Ш.Дуйшеевдин "Агындылар" китебинин аталышынын маанисин кандай?
54. Дүйнөгө, жаратылышка өтө гумандуулук менен мамиле кылган акын ким?
55. Женижок кандай чыгармаларды жараткан?

56. Кыргыз тилинде китеп болуп чыккан биринчи көркөм чыгарма эмне деп аталат жана анын автору ким?
57. Токтогулдун социалдык тенсиздикти ашкерелеп, Рыскулбек манаптын жасаган иштерине нааразычылык пикирин билдирип кандай чыгармасын жараткан?
58. Айлап-жылдап жалгыз сен деп түгөндүм, Жүрөгүмдүн бардыгына күмөнмүн.
Колду шилтеп кетип калбас себебим, Боосу
сенде мен катынган жүгөндүн.
Бул ыр саптары кимдин калемине таандык
59. - Кете бер, чон эне! - дедим мен. -Менин жумушум кеп али, чыдап күтө албасын. -
Мен чон эне эмесмин, - деди анда тиги. Үнүндө кысылгандык бар, бирок көрмөк
какшыгы да сезилди. - Анда кимсин? - дедим. - Кызым. - Кызым? - деп өтүтүн
дагы бир карап алдым да, оюнга чаптырдым. - Сулуу кызсынбы? Бул кайсыл
чыгармадан алынган үзүндү?
60. Алыкул Осмонов кызына арнап жазган ырын атагыла?

География Кыргызстана

1. Каково географическое положение Кыргызстана?
2. Перечислите крупнейшие реки Бссык-Кульской котловины.
3. Почему в центральном Тянь-Шане отсутствуют культурные ландшафты?
4. Какова высота пика Ленина?
5. Дайте определение понятию «воспроизводство населения». Напишите формулу расчета естественного прироста населения.
6. Как рассчитать коэффициент рождаемости? Приведите пример.
7. Какие факторы влияют на показатели рождаемости, перечислите. 8. Дайте определение понятию «Естественный прирост». Напишите формулу расчета естественного прироста населения.
9. Раскройте содержание понятия «миграция», виды миграции, причины миграции.
10. Дайте определение понятию «социальное обеспечение»
11. Какие научные учреждения имеются в Кыргызстане? Какие виды учебных заведений вы знаете?
12. Какие виды учреждений здравоохранения вы знаете? Перечислите.
13. Что входит в отрасль бытового обслуживания? Какие учреждения бытового обслуживания имеются на территории города Бишкек?
14. Государственное устройство Кыргызской республики: дата образования, символы, власть.
15. Перечислите крупные города, средние города, города, являющиеся местными центрами, области Кыргызстана.
16. Перечислите охраняемые и особо охраняемые территории.
17. Каковы основные ландшафтообразующие факторы?
18. Какие типы лесов характерны для территории Кыргызстана?
19. Почему северные и западные склоны горных хребтов богаче растительностью?
20. Принципы районирования территории Кыргызстана
21. На какие физико-географические области и провинции подразделяется территория Кыргызстана?
22. Какими естественными рубежами ограничена провинция Северного Тянь-Шаня?
23. Перечислите реки Северного Тянь-Шаня.

24. Определите естественные рубежи Иссык-Кульской котловины.
25. Перечислите крупнейшие реки Иссык-Кульской котловины.
26. Определите площадь, глубину, высотное положение озера Иссык-Куль.
27. Определите высотное положение, высшие точки, различие долин Центрального Тянь-Шаня.
28. Перечислите реки Центрального Тянь-Шаня. Каков их режим?
29. Под влиянием каких факторов формируется климат Внутреннего Тянь-Шаня?
30. В каких долинах Внутреннего Тянь-Шаня отмечены самые низкие температуры?
31. Перечислите долины Внутреннего Тянь-Шаня, где проживает население и обоснуйте ответ.
32. Назовите самую высокую точку Алайского хребта.
33. На каких высотах расположены самые низкие места Алайской долины?
34. Перечислите месторождения металлов, добываемых в Кыргызстане.
35. Перечислите месторождения неметаллов, добываемых в Кыргызстане.
36. По какому виду полезных ископаемых Кыргызстан известен миру?
37. Где имеются месторождения угля в Южном Кыргызстане?
38. Какие ископаемые называются горючими? Где добываются горючие ископаемые в Кыргызстане?
39. Перечислите источники минеральных вод, расположенных на территории Кыргызстана
40. Перечислите основные факторы формирования климата.
41. Назовите крупные озера Кыргызстана, их расположение.
42. Какие леса наиболее древние в Кыргызстане?
43. В какой закономерности распространены растения на территории Кыргызстана?
44. Какие виды животных взяты под охрану государства?
45. Какие виды растений взяты под охрану государства?
46. С какими государствами граничит Кыргызстан? Какова его площадь?
47. Назовите месторождения и бассейны угля в республике. Каковы перспективы их освоения?
48. Перечислите регионы добычи нефти и газа.
49. Назовите крупнейшие ГЭС в республике. Каковы их перспективы?
50. Какие цветные металлы добываются в Кыргызской Республике?
51. Какие отрасли машиностроения развиты в Кыргызстане, объясните причины.
52. Какие химические ресурсы имеются в республике?
53. Назовите предприятия химической промышленности. Какие ее приоритетные отрасли будут развиваться в будущем?
54. Перечислите виды сырья в республике для производства строительных материалов.
55. Какие отрасли строительного комплекса развиты? Назовите самые крупные предприятия государственного значения.
56. Каковы особенности развития сельского хозяйства Кыргызстана?
57. Как распределяется выращивание сельскохозяйственных культур в республике?
58. Охарактеризуйте особенности развития пищевой промышленности Кыргызстана.
59. Каков состав зернового агропромышленного комплекса и особенности его размещения?

60. Каковы особенности развития фруктового, овощного, виноградного промышленного комплекса?

V. Литература

1. История Кыргызстана

Основная литература

1. Воропаева В., Джунушалиев Д., Плоских В. Введение в историю кыргызскороссийских отношений: Курс лекций и методическое пособие. Бишкек, 2015.
2. История кыргызов и Кыргызстана: Уч. пособие для вузов/ Под ред. В.М. Плоских. Бишкек, 2015.
3. Кравченко Т. Ф., Плоских С.В. Отечественная история. Краткий курс лекций. - Бишкек, 2013.
4. Осмонов О. Дж. история Кыргызстана. 100 экзаменационных ответов. Бишкек, 2006
5. [www. history.krsu.edu.kg](http://www.history.krsu.edu.kg) - сайт кафедры истории и культурологии КРСУ.

Дополнительная литература

1. Асанканов А. А., Осмонов О. Ж. Кыргызстан тарыхы (эн байыркы доордон азыркы мезгилге чейин). - Бишкек, 2003.
2. Воропаева В.А., Данильченко Г.Д., Озмитель В.М., Харченко Н.А. Культурология: Учебник для вузов. - Бишкек: Изд-во КРСУ, 2014.
3. Газиев А. Великие предки из средневековья. -Бишкек, 2010
4. Конституция Кыргызской республики.
5. Осмонов О. Дж. ИсторияКыргызстана. - Бишкек, 2005.
6. Осмонов О. Дж. Кыргызстандын тарыхы кыскача курс. - Бишкек, 2003
7. Хрестоматия по истории Кыргызстана: Учебное пособие / Сост. В.А. Воропаева; Под ред. В.М. Плоских. - Бишкек: Раритет Инфо, 2004. 2.

Кыргыз тили жана Адабияты

• Колдонулганадабияттар:

1. АбдыкулЖапар Синтаксический строй кыргызского языка. Часть I-II, - Б.: 2002.
2. Азыркы кыргыз адабий тили: Фонетика, Лексикология, Лексикография, Фразеология, Морфология, Синтаксис, Стилистика, Текст таануу, Лингвопоэтика. - Б.: 2009.
- 1987 - жыл.
1. Айтматов Ч. Энетилтагдыры. - Б.: Бийиктик, 2008. же «Кыргызстан маданияты» 17декабрь,
2. Абдулдаев Э. Азыркы кыргыз тили. - Б.: Кыргызстан, 1998.
4. Акматалиев А. С. Кыргыздынкоенербесеелеттеру. - Б.: Шам, 2000.
5. Акунов А., Ибраева В. С. Адам укуктары. - Б.: Элпек, 1998.
- Ахматов Т., Аширбаев Т. Ишкагаздары: Мамлекеттиктилдеишжургузуу. - Б.: Мамл. тил ж-а энциклопедия борбору, 2001. Акматалиев А., Акматалиева Н. Мамлекетжанаукуктеориясы. - Б.: 2001.
7. Биялиев А. Кыргыз адабий тили жанаанынадабийнормасы. - Б.: 2002.
8. Дуйшеев Ж. Азыркы кыргыз тилинин фонетика болуму боюнча лекциялык курстун тексттери, практикалыксабактардынжыйнагы. - Б.: 2010.
9. Ж. Баласагын Кут билим. /Которгон Т. Козубеков. - Б.: Москва, 1993.

10. ЖусупБаласагынтууралуу баян. / Тіз. Артыкбаев К. - Б.: АРХИ, 2004.
11. Кыргыз адабиятынын тарыхы. Байыркы ортокжана кол жазма адабияты. А. Акматалиевдин жалпы ред. астында. - Б.: 2002.
12. Кыргыз адабияты. Хрестоматия: ЖОЖдордун кыргыз тилинокуган студенттери учун. 1-2-бөлік. / Туз. Байжигитов К., Саматов К., Касымалиев Б. Ж. ж. б. - Б.: Мектеп, 2002
- Касымалиев Б. Ж. Тилжана улуттук салт. Кыргыздын улуттук каада салт-сездерунун кыргызча-орусча тематикалык сөздүгү. Окуу тексттери.
14. - Б.: «Турар», 2009.
15. Кулбаев А. К., Молдошев К. Ш., Жунусов О. О. 1) Образцы процессуальных документов следователя. - Б.: 2004. 2) Тергөөчунун процессуалдык документтеринин улгулору (кыргыз жана орус тилдеринде). - Б.: 2005. 3) Тергөөчунун процессуалдык документтеринин улгулору (кыргыз жана орус тилдеринде).
17. - Б.: 2008.
18. Кененсариев Т. ж. б. Мамлекеттик тил. Ишкагаздарынын улгулору. - Ош: Ош МУ, 2000.
19. Табышалиев С. Т. Кузница подготовки кадров (История Киргизского государственного университета имени 50-летия СССР). - Ф.: «Кыргызстан», 1975.
20. Идирисов А. Кыргыз тилиндеги ысымдар. - Ф.: Мектеп, 1971.
21. Исаев Д. Жер-сууаттарынын сыры. - Ф.: Мектеп, 1977.
22. Сапарбаев А. Кыргыз тилинин лексикологиясы жана фразеологиясы. - Б.: «Кыргызстан - Сорос» фонду, 1997.
23. Мукамбаев Ж. Тек сөздөр. // Айыл өкмөтү. - 2008, 27-март.
25. Мусаев С. Ж. Кепманияты жана норма. - Б.: 1999.
- Сейдакматов К. 1) Сөздөрдүн келип чыгыштарынан. - Б.: 2004. 2) Сөздүн тыбыштык жагы. - Б.: 2007
26. Ж. Баласагынатындагы Кыргыз улуттук университети тинде Мамлекеттик жарнак тилде ишкагаздарын жергузуунун улгулору. / Тузгендер:
28. Чыманов Ж., Аманалиев Д., Казакбаева А. ж. б. - Б.: «Турар», 2010. Иманов А. Ишкагаздарынын улгулору. - Каракол, 1999.

Кошумча адабияттар:

1. Абдулдаев Э., Исаев Д. Кыргыз орфографиясынын орнотулгандыгы. - Ф.: Мектеп, 1972.
2. Абдулдаев Э., Исаев Д. Кыргыз орфографиясынын орнотулгандыгы. - Ф.: Мектеп, 1986.
- Аширбаев Т. Орфографиялык орнотулгандык. - Ош: Кагаз ресурстары, 2005.
4. Жазуу орнотулгандыгынын жалпы колдонолу. // Кутбилим. - 2008, 19-сентябрь.
5. Кыргыз тилинин жазуу орнотулгандыгы. // Эркин тоо. - 2002, 17-июль.
6. Кыргыз тилинин жазуу орнотулгандыгы: Санкү редакциясы. - Б.: 2009.
7. Кыргызча туура жазуу. // Кутбилим. - 2008, 18-август.
8. Правила русской орфографии и пунктуации. Полный академический справочник / Под ред. В. В. Лопатина. - М.: Эксмо, 2006.

Пунктуация:

9. Турсунов А. Кыргыз тилинин тыныш белгилери. - Ф.: Мектеп, 1981. (- Б.: КТМУ, 2002.).
10. Омуралиев Б. Кыргыз тилинин синтаксисин окутуунун методикасы. - Ф.: Мектеп, 1990

Создуктер:

11. Карасаев Х. К. Кыргыз тилинин орфографиялык сөздүгү. - Б.: Мамл. тил ж-а энциклопедия борбору, 2009.
12. Кыргыз тилинин сөздүгү. - Б.: «AVRASYAJAYINCILIK», 2010.
13. Кыргыз тилинин диалектологиялык сөздүгү. / Туз. Ж. Мукамбаев. - Б.: 2009.
14. Кыргыз тилин тушундурмасы сөздүгү. - Ф.: Мектеп, 1969.
15. Кыргыз тилинин омонимдер сөздүгү. - Ф.: Илим, 1986.
16. Русско-киргизский словарь. - Б.: Под ред. К. К. Юдахина. - М.: Гос. изд. Иностранных словарей, 1957 (- Б.: Шам, 2003.).
17. Русско-кыргызский толковый словарь юридических терминов и понятий. - Б.: «Учкун», 2005.
18. Укук: кыскача энциклопедия. - Ф.: КСЭнин Башкы редакциясы, 1988.

Укук: Энциклопедиялык

19. Электрондук курстар
20. www.alamankg.org/news/ashkereloo

3. География Кыргызстана

Основная литература

21. российских отношений: Курс лекций и методическое пособие. Бишкек, 2015.
22. История кыргызов и Кыргызстана: Уч. пособие для вузов/ Под ред. В.М.Плоских. Бишкек, 2015.
23. Кравченко Т.Ф., Плоских С. В. Отечественная история. Краткий курс лекций.- Бишкек, 2013.
24. Осмонов О. Дж. история Кыргызстана. 100 экзаменационных ответов. Бишкек, 2006
25. www.history.krsu.edu.kg - сайт кафедры истории и культурологии КРСУ.

Дополнительная литература

26. Асанканов А. А., Осмонов О. Ж. Кыргызстан тарыхы (эн байыркы доордо назыркы мезгилге чейин). - Бишкек, 2003.
27. Воропаева В.А., Данильченко Г.Д., Озмитель В.М., Культурология: Учебник для вузов. Бишкек: Изд-во КРСУ, 2014. Харченко Н.А.
28. Газиев А. Великие предки из средневековья. - Бишкек, 2010
29. Конституция Кыргызской республики.
5. Осмонов О. Дж. История Кыргызстана. - Бишкек, 2005.
6. Осмонов О. Дж. Кыргызстандын тарыхы кыскача курс. - Бишкек, 2003
7. Хрестоматия по истории Кыргызстана: Учебное пособие Сост. В.А.Воропаева; Под ред. В.М. Плоских. - Бишкек: Раритет Инфо, 2004.

Программное обеспечение и Интернет-ресурсы

1. Библиотека КР / <http://lib.krsu.edu.kg/>
2. История России / <http://histrf.ru/>

3. Открытая электронная библиотека Кыргызстана / <http://lib.kg/>
 4. Сеть библиотек Кыргызстана/ <http://www.kyrlibnet.kg/>
 5. Хронос. Всемирная история в Интернете / <http://www.hrono.ru/index.php>
 1. Кыргызстан географиясы. Энциклопедиялык окуу куралы. Бишкек 2017
 2. Кадыркулов М.К. Кыргызстандын физикалык географиясы Окуу китеби. Бишкек, 2016
 3. Кулматов Т.Н. География Кыргызстана. Бишкек., 2015
 4. Кыргыз жергеси. Энциклопедия., Фрунзе., 2014.
 5. Национальные статистические ежегодники. Бишкек., 2015-2017 гг.
 6. Природа Киргизии. Фрунзе, 2018
 7. Оторбаев К.О., Бобушев Т.С. Экономическая и социальная география Кыргызской Республики. Учебник. Бишкек, 2014
 8. Чупахин В.М. Физическая география Тянь-Шаня. Алма-Ата, 1964
 9. Физическая география Кыргызстана. Монография. (Аламанов С.К и др.). Бишкек, 2013.
 10. Экономика Кыргызской Республики. Учебное пособие. Бишкек, 1997
- Дополнительная литература.**
1. Атлас Киргизской Советской Социалистической Республики М, 1987
 2. Бакиров Н.Б. Чуйская долина. Бишкек Илим, 1995
 3. Жалалабат облусу. Энциклопедия. Бишкек, 2003
 4. Исаев А.А. Формирование и развитие агропромышленного комплекса Киргизии. Фрунзе «Кыргызстан», 1995
 5. Кыргызстан. Энциклопедия. Бишкек, 2001
 6. Иссык-Кульская область. Энциклопедия. Бишкек, 1995
 7. Нарын облусу. Энциклопедия. Бишкек, 1998
 8. Отская область. Энциклопедия. Бишкек, 1989
 9. Таласская область. Энциклопедия, Бишкек, 1995
 10. Чуйская область. Энциклопедия. Бишкек, 1995
 11. Социально-экономическое развитие Кыргызстана и прогноз. Бишкек, 2000
 12. Независимый Кыргызстан за 10 лет. Цифры и факты: Нац. статистический комитет КР, Бишкек, 2001
 13. Рязанцев С.Н. «Киргизия» М, 1961

Составили:

Калмырзаев И. Т.

Калдарова З. Ж. Чаримова

З. Ч.